

Iisa-

nomat

13.1.
Nro 2/2022

Puolueista riippumaton paikkakunnan oma lehti

- Kaikki kodin remontit ammattitaidolla 30 vuoden kokemuksella.
- Rakennuspuusepän työt
- Korjausrakentaminen, myös märkätilat (sertifikaatti)

Sisustuspalvelu Miko Böök Oy
040 505 4117
book.miko@gmail.com
www.sisustuspalvelu.fi

OTAXI SUOSITTELEE: **LATAA ILMAINEN TAKSINI-SOVELLUS**

Nopeaan ja helppoon taksitilaukseen!

Taksitilaukset soittamalla:
0100-3020
1,25€/puhelu +1,00€/min +pvm

KELATAKSI
OTAXI

Tilaa tuttu Otaxi Kelataksi uudesta tilausnumerosta 1.1.2022 alkaen.
0800 93377
Tilauspuhelu on maksuton ja palvelee 24/7.

Ilmalämpöpumput

– myynti, asennukset ja huollot. Kysy tarjous!

Ilmalämpöpumpun asennuspaketti nyt vain 549 €. Meiltä myös rahoitus – jopa 10 kk korotonta maksuaikaa.

Lue lisää: www.coolerykkokset.fi

COOLER – YKKÖSET –
Soita: 050 5876 317
CoolerYkköset
Huhtikuja 7, 91100 li

RAHAT TAKAISIN
100% TAKUU
ASENNUSTYÖSTÄ

- HUOPAKATTOSANEERAUKSET JA -UUDISKOHTEET
- HUOLLOT JA KORJAUKSET, KAIKILLE KATEMATERIAALEILLE
- LUMIESTEET, KULKUSILLAT, TALOTIKKAAT

Nyt kattoremontit kätevästi myös rahoituksella, soita ja kysy lisää!

TIBH
GROUP OY

Yhteydenotot: info@bhgroup.fi
044 773 4000/Juho
044 773 4001/Jarno

Kohti uutta Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialuetta:

- Luottamushenkilönä haluan olla rakentamassa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen peruspalveluja lähelle kaikenikäisiä kuntalaisia.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen työntekijöille on tarjottava työhyvinvointia tukevat työolot ja työurat.

Vahvistamme lähipalveluja

54 Anne Matikainen

Työterveyshoitaja,
hallintotieteen maisteri

Keskuksa

HAUTAUSPALVELUT

A. KOVA OY

Kanssasi surun kohdatessa

Perinteikäs täyden palvelun hautaustoimisto Iissä on tukenasi kaikissa hautausasioihin liittyvissä järjestelyissä.

Kukkakaupastamme saat taidokkaasti tehtyjen surusidontojen lisäksi talveen tunnelmaa luovat kukat kaikkiin tilaisuuksiin ja viherkasvit kotiisi.

IIN HAUTAUSTOIMISTO JA IIN KUKKAKAUPPA

Haminantie 1, 91100 II
P. (08) 817 6100 (24 h)
iinhautaustoimisto@arvokovaoy.fi
iinkukkakauppa@arvokovaoy.fi
Avoinna: ma-pe 9-17, la 9-13
Kukkien itsepalvelumyymälä klo 8-21
www.arvokovaoy.fi

ekukka.fi

Oikea apu oikeaan aikaan ja paikkaan

Vahvistamme lähipalveluita

- Palvelut tasavertaisesti kaikille
- Palvelut toimimaan saumattomasti
- Työntekijät ovat alansa parhaat kehittäjät

102

Anni-Inkeri Törmänen

Yhdyskuntatekniikan diplomi-insinööri
- Oulunkaaren kuntayhtymän hallituksen jäsen
- Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin hallituksen jäsen www.anni-inkeri.fi

Keskusta
Se kotimainen.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointi-aluevastaa v. 2023 alusta lähtien koko maakuntamme sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimesta.

Palvelujen sisällöstä, sijoittumisesta, työkäytännöistä, hoitoketjuista ym. **vaaleilla valittava valtuusto** alkaa tehdä päätöksiä jo kuluvan kevään aikana.

35

Niilo Keränen

Lääkintöneuvos, yleislääkäri
Ent. kansanedustaja
POPsojen ja hyvinvointi-alueensuunnan poliittisen ohjaus- ja seurantaryhmän jäsen
Taivalkoski

Aluevaalit 23.1.22
Ennakköäänestys 12-18.1.22

Maksaja: Niilo Keränen

Siksi aluevaltuustossa tarvitaan

- vankkaa sosiaali- ja terveydenhuollon kokemusta
- asiantuntemusta
- kykyä oivaltaa ja edistää uusia hyvä toimintatapoja ja käytäntöjä
- yhteistyökykyä - kukaan ei päättää yksin

Sotessa on oltava asiakaslähtöistä lähijohtajuutta.

Marja-Leena Kemppainen
www.marjaleenakemppainen.fi

216

Maksaja: KDDan Oulun paikallisosasto

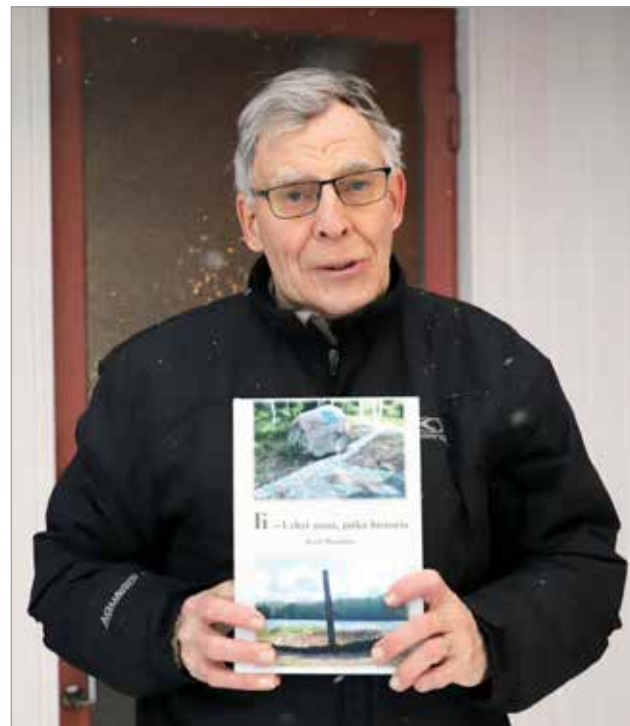
Pertti Huoviselta uutuuskirja

Iiläinen paikallishistorioitsija FM Pertti Huovinen on saanut valmiiksi neljännen Iin historiaan liittyvän kirjansa. Kirjan nimi Ii - Lyhyt nimi, pitkä historia viittaa sen sisältöön. Huovinen on kirjoittanut kirjojen ohella vuosia Iin historiaan liittyviä lehtiartikkeleita. Uuteen kirjaan on koottu kolmisenkymmentä artikkelia, joita on syvennely ja laajennettu. Joukossa on ennen julkaisemattomiaakin.

Kirjan nimi kertoo, että Ii on vanha emäpitäjä, jonka historia on pitkä ja vaiheikas. Iihin liittyy monia merkittäviä eri elämäntilanteita vaikuttaneita persoonia, yhteiskunnan, elinkeinoelä-

män ja kulttuurin vaikutuksia. Kaikki eivät ole olleet varsinaisesti iiläisiä, mutta heillä on jokin yhteys paikkakuntaan. Toki niin sanottuja tavallisia kansalaisiakaan ei ole unohdettu.

Kirja ei ole kuitenkaan pelkkä henkilögalleria, vaan mukana on tarinaa erilaisista ilmiöistä ja paikoista. Kirjaa voi täydellä syyllä pitää kotiseutukirjana, sillä läpikulkevana teemana on iiläisyys. Kaksisataavuotta teosta elävöittää yli 130 kuvaa. Kirjan voi hankkia tekijältä edulliseen 20 euron hintaan. Huovinen esittelee ja myy kirjaa muun muassa lauantaina 15.1. kello 14 alkaen Järjestötalolla. HT

Pertti Huovisella kädessään juuri painosta tullut uutuuskirja. Omakustannekirjan taitto suoritettiin Iin Lehti Oy:n kautta VKK-Media Oy:ssä; taittajana Katariina Niemitalo. Painatus tapahtui Punamusta-kirjapainossa.

KOKOOMUS

Katri Virtanen

-palvelut kaikille monipuolisella yhteistyöllä yrittäjien kanssa

-kustannukset kuriin keskittymällä ihmisten perustarpeisiin ennaltaehkäisevin keinoin

SYDÄN ON OIKEALLA.

299

Uniapneakontrollit tulee jatkossa varata itse

Uniapneaa sairastavien tulee jatkossa muistaa itse varata vuosikontrollit uniapneahoitajalle. Varauksen voi tehdä laittamalla viestiä Oulunkaaren Omahoidossa (oulunkaarenomahoito.com), varaamalla ajan Nettiajanvarauksesta (oulunkaari.com) tai soittamalla terveysaseman ajanvarausnumeroon:

p. 08 5875 6500

oulunkaari.com

Nyt äänestetään lähipalveluista

Pidetään huolta muutoksen keskeisimmästä asiasta: ihmisestä. Äänestä aluevaaleissa lähipalveluiden puolesta.

Tienvarret täyttyvät mainoksista, sosiaalisessa mediassa videoilla ehdokkaat esittelevät itsensä sekä tavoitteensa. Nyt on taas vaalit, mutta mitkä vaalit?

Kulman takana odottavat aluevaalit ovat historiansa ensimmäiset. Vaalit, joissa sosiaali- ja terveyspalvelut kokevat suuren muutoksen. Tärkeää näissä on se, ettei hädän sattuessa tarvitse odottaa ambulanssia tai paloautoa tunteja, lapset pääsevät ajoissa puheterapiaan sekä hammashoitoon ja nuori saa apua mielen-terveyden horjuessa. Ikäihminen saa tarvittavan tuen kotona asumiseen sekä pääsee hoitoon kun sitä tarvitsee. Ovatko palvelut omalla kotipaikkakunnalla vai kenties jossain muualla. Missä sinä haluat saada apua silloin kun sitä tarvitset?

Oletko kenties miettinyt, onko äänestämällä mitään merkitystä. Nyt jos koskaan äänestämällä on merkitystä. Sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistuksessa rakennetaan kokonaan uut-

ta, tarkoitus ei ole korjata vanhaa. Ensimmäiset aluevaalit ovat tärkeitä siksi, että nyt lähdetään rakentamaan uutta pohjaa lähes tyhjältä pöydältä. Tulevilla kausilla on pohjatyötä vaikeaa lähteä enää korjaamaan tai muuttamaan kun talossa on jo seinät pystyssä. On tärkeää, että aluevaltuustossa on ihmisiä, jotka puolustavat sinun lähipalveluitasi, on aktiivinen ja uskaltaa ottaa kantaa.

Tähän pohjaten viestini teille on selkeä: Pidetään huolta muutoksen keskeisimmästä asiasta: ihmisestä. Äänestä aluevaaleissa lähipalveluiden puolesta.

Marjut Lehtonen

Pohjois-Pohjanmaan Keskustan puheenjohtaja

IIN ALUE

Lisätietoja www.iinseurakunta.fi

Tiedot saattavat muuttua! Seuraa koronatilanteen aiheuttamia muutoksia tilaisuuksissa verkkosivuiltamme. Yleishoje kuuluu: vain terveenä tilaisuuteen. Jumalanpalveluksiin voi osallistua normaalisti, korona etäisyydet huomioiden ja maskisuosituksia noudattaen.

Sanajumalanpalvelus Su 16.1. klo 10:00 Iin kirkko. Pyhäpäivän aihe: Jeesus ilmaisee jumalallisen voimansa, Toimittaja: Pekka Soronen, kanttorina: Eija Savolainen. Kolehti: Oulun hiippakunnan toimintaan nuoriso- ja kasvatustyössä, lähetystyössä sekä diakoniassa.

Nuortenilta To 20.1. klo 17:30.

Diakoniatyö ajanvaraus taloudellisia asioita varten on avoinna seuraavan kerran 10.1.2022 p. 045 787 25139.

Varaa kaste, häät tai hautajaiset Iin kirkkoherranvirastosta p. 040 8480 078 tai iin.seurakunta@evl.fi.

Virkatodistukset eli sukuselivitykset 24/7 osoitteesta www.tilaavirkatodistus.fi tai Oulun aluekeskusrekisteristä p. 08 3161 303.

KUIVANIEMEN ALUE

Lisätietoja www.iinseurakunta.fi

Tiedot saattavat muuttua! Seuraa koronatilanteen aiheuttamia muutoksia tilaisuuksissa verkkosivuiltamme. Yleishoje kuuluu: vain terveenä tilaisuuteen. Jumalanpalveluksiin voi osallistua normaalisti, korona etäisyydet huomioiden ja maskisuosituksia noudattaen.

Messu Su 16.1. klo 12:00 Kuivaniemen kirkko. Toimittaja: Pekka Soronen, kanttorina: Eija Savolainen. Kolehti: Oulun hiippakunnan toimintaan nuoriso- ja kasvatustyössä, lähetystyössä sekä diakoniassa.

Diakoniatyö ajanvaraus taloudellisia asioita varten on avoinna seuraavan kerran 10.1.2022 p. 045 787 25139.

Varaa kaste, häät tai hautajaiset Iin kirkkoherranvirastosta p. 040 8480 078 tai iin.seurakunta@evl.fi.

Virkatodistukset eli sukuselivitykset 24/7 osoitteesta www.tilaavirkatodistus.fi tai Oulun aluekeskusrekisteristä p. 08 3161 303.

Nro 2 13.1.2022

Puolueista riippumaton paikkakunnan oma lehti
Jakelu: 4800 kpl, yritykset ja taloudet Iin alueella.

Henkilökohtainen tapaaminen sopimuksen mukaan. Sovi puhelimitse.

Julkaisija:

Iin Lehti Oy/VKK-Media Oy, sähköposti: info@iinlehti.fi

Vastaava toimittaja:

Heimo Turunen 0400 385 281, info@iinlehti.fi

Toimittajat li

Mauri Hietala 050 3950365, mauri.hietala@gmail.com

Ilmoitusmyynti:

Heimo Turunen 0400 385 281, info@iinlehti.fi

Pauli Tiiri 045 110 9012, pauli.tiiri@gmail.com

Sivunvalmistus:

VKK-Media Oy, Eila Lahtinen 0400 584 184, eila.lahtinen@vkkmedia.fi

Painopaikka: Suomalainen Lehtipaino Oy, Kajaani

Yrittäjät
jäsenyritys

HINNAT:

Etusivu 1,40 e pmm

Takisivu 1,30 e pmm

Sisäsivut 1,20 e pmm

(hintoihin lisätään alv 24 %)

Tilaushintaa muualle 12 kk 50,00 €

Hinta sisältää alv. 10%.

YRITTÄJÄ! Ota yhteyttä ja kysy tarjousta ilmoittelusta.

Iisanomat ilmestyy joka viikko. Lehteen tulevan aineiston toivotaan olevan toimituksessa mielellään edellisen viikon perjantaina klo 12 mennessä.

Virheestä, joka johtuu esim. epäselvästä käsikirjoituksesta tai puhelinvälityksessä sattuneesta väärinkäsityksestä lehti ei vastaa. Mikäli ilmoitusta ei tuotannollisista tai muista toiminnallisista syistä (esim. lakko) tai asiakaasta johtuvista syistä voida julkaisusta, lehti ei vastaa ilmoittajalle mahdollisesti aiheutuva vahingosta. Lehteen vastuu ilmoituksen poistamisesta tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enintään ilmoituksesta maksetun maksun määrän palauttamiseen. Muistutus virheellisestä ilmoituksesta on tehtävä lehdelle 8 vrk:n kuluessa ilmestymispäivästä.

www.iisanomat.fi

Paikallista
Iin ja ympäristön puolesta

Lehden sivulla on 6-palstaa

PALSTAKOOT:

1 p 40 mm

2 p 83 mm

3 p 127 mm

4 p 170 mm

5 p 214 mm

6 p 257 mm

1 sivu 257x355 mm

Suuremmista ilmoituksista kysy tarjous

Aluevaalit 23.1.

Vihreät De Gröna

HYVINVOINTIALUE
järjestää esimerkiksi:
112
VANHUSTEN HOIDON KESKUKSET
NEUVOLOT
PALOKUNNAT
Se vaikuttaa arkeesi!

Suomeen tulee
21 HYVINVOINTIALUETTA
joilla on itsehallinto.

Jokainen HYVINVOINTIALUE
järjestää omat
palvelunsa!

Heli-Hannele
Haapaniemi, li

Eija Tikkanen, li

Martti Kaarre, li

Iin Vihreät maksaa mainoksen

Heli-Hannele Haapaniemi, ICT-suunnittelija
•Puretaan raja-aitoja perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen väliltä.

Martti Kaarre, eläkeläinen
•Palo- ja pelastustoimi tulee säilyttää vähintään nykyisellä tasolla.
•Panostetaan vanhusten kotipalveluun, sillä turvattomuus ja yksinäisyys on kasvava ongelma.

Eija Tikkanen (sit.), lähihoitaja
•Inhimillinen hoito kohtuullisessa ajassa asuinpaikasta riippumatta lähipalveluina.
•Ratkaistaan hoitajapula ja turvataan mielenterveyspalveluiden ja vanhusten hoidon resurssit.

Aikamme ensimmäiset hyvinvoinnin vaalit

Edessämme ovat alueemme hyvinvoinnin, terveydenhuollon ja turvallisuuden kannalta tärkeät vaalit. Aluevaltuustot päättävät, missä ja mitä ja miten nämä palvelut järjestetään. Siksi kaikkien kannattaa äänestää aluevaaleissa.

On tärkeää, että päättäjiä on mukana myös pienimmistä kunnista, ei vain isommista keskuksista. Peruspalveluita tulee olla saatavilla myös näissä kunnissa tulevina vuosina. Pohjois-Pohjanmaa on suuri hajanaisesti asutettu alue, jossa asukkailla ei ole aina mahdollista eikä voimavarojakaan lähtee isompiin keskuksiin (esim. Oulu) verikokeisiin, hammashoittoon tai vaikkapa rokotuksiin. Aluevaltuustot päättävät myös neuvolapalveluista. Iissä on ehdolla 13 hyvää ehdokasta, joista valita.

Olemme kohta kaksi vuotta taistelleet koronaa vastaan maailmanlaajuisesti. Tämä on kuormittanut myös Pohjois-Pohjanmaan terveydenhoitoa ja kasvattanut hoitajapulaa. Sosiaalisten kontaktien väheneminen on lisännyt ihmisten yksinäisyyttä ja mielenterveysongelmia. Varsinkin lasten ja nuorten oireilu on lisääntynyt.

Hoitajat kaikkialla kokevat ylikuormitusta, työskentely suojavarusteissa ja lisääntyneet ylityöt väsyttävät vielä alalla sinnitteleviä. Alalta pakenee osaavia hoitajia muille aloille ja osa eläköityy, eikä uusia hoitajia valmistu tarpeeksi. Vaikka koronatilanne tästä joskus (toivottavasti) hellittääkin, aluevaltuustot joutuvat miettimään, miten "jälkihoito" kokonaisvaltaisesti tästä katastrofista hoidetaan.

On puhuttu paljon hoitajien palkkauksesta, perusteltu, että palkkoja ei voida korottaa, koska rahaa ei ole. Olemme nyt sen edessä, että jos haluamme alalle uusia tekijöitä ja säilyttää nykyiset, palkkauksen on oltava oikeassa suhteessa työn kuormitukseen nähden. Toinen syy alalta pako on heikon palkkauksen lisäksi on kiire ja vajaamiehityksellä toimiminen päivästä toiseen. Hoitajat eivät jää työpaikeihin, joissa työtä eli ihmisten hoitamista ei voi tehdä kunnolla. Hoitoalan työpaikkoja täytyy saada houkutteleviksi oikeilla mitoituksilla, hyvällä johtamisella ja palkkauksella. Opiskelupaikkoja pitää myös oppilaitoksissa lisätä ja panostaa opinto-ohjaukseen.

Aluevaltuustolla on paljon työsarkaa nämä minun nostamani asiat ovat vain pieni siivu. Elämme haastavia, mutta toiveikkaita aikoja. Kyllä me kaikki yhdessä tästä selviämme ja saamme järjestyään sote-asiatkin hyvälle mallille. Hyvää uutta vuotta ja suunnatkaamme kaikki vaaliurnille!

Eija Tikkanen
Lähihoitaja, PPSHP:n
valtuutettu aluevaaliehdokas
Vihr. (sit.)

Uutta lissä!

Teemme tilauksesta
taukotuvat, pienremontit,
rakennus- ja kirvesmiestyöt,
peltityöt ja kattoremontit.

Voi soittaa milloin vain!

040 813 8667
040 521 3401

KL-Erikoistuvat Oy
Vaneritie 2 91100 Ii

Huom! Kotitalousvähennys

Pertti Huovisen
uutuuskirjaa

Ii - Lyhyt nimi, pitkä historia

voi ostaa tekijältä
Iin Järjestötalolla
lauantaina 15.1.
klo 14.00.

Hinta 20 euroa.

**OSTETAAN JA
NOUDETAAN
METALLIROMUA JA
ROMUAUTOJA.**

Maksamme reilun
korvauksen

UTACON OY 0400 892 414
Varastotie 9, 91600 Utajärvi
sakari.kantojarvi@utacon.fi

www.utacon.fi

Tapahtui lissä vuonna 2021

Vuosi 2021 on saatu päätökseen ja 2022 polkaistu käyntiin. Nyt luomme katsauksen Iin menneeseen tapahtumavuoteen, jota leimasi edelleen monen perinteisen tapahtuman osalta muuttuvat koronarajoitukset. Silti saatiin järjestettyä monet tapahtumat, jotka ovat vakiinnuttaneet paikkansa paikallisten kalentereissa ja sydämissä. Tässä katsauksessa makupaloja ja kuvia Iin vuoden 2021 tapahtumista ja tunnelmista.

TAMMIKUU

Uudenvuoden tervehdyksessään Iin kunnanjohtaja Ari Alatossava iloitsi siitä, että Oulussa aloitetut koronarokotukset päästään pian aloittamaan Iissäkin. Lisäksi hän loi odottavan katseen tuleviin kevään kuntavaaleihin.

Koronarajoituksista johtuen vuosi vaihtui ilman suuria joukkokokouksia. Jonkin verran iiläiset ampuivat raketteja vuoden vaihtuessa, mutta rauhallisissa tunnelmissa.

Praavan sataman kehittä-

tämistä jatkettiin ja entiseen kala-altaaseen puhkaistiin kulkuyhteys merelle, ja näin satamaan päästiin tekemään lisää pienvenepaikkoja. Joululomien ja vuoden vaihteen aikaan lihin saatiin sopivasti uutta lunta, joten latuja päästiin kunnostamaan raskaammalla kalustolla muun muassa Illinsaareessa, joten myös hiihtäjät innostuivat liikkeelle. Lisäinnostusta toi myös kilometrin matkalle rakennettu etähihtokoulun rata, joka otettiin käyttöön 11.1.

Etähihtokoulun rata otettiin käyttöön 11.1.

Praavan sataman kehittämistä jatkettiin.

Iin Eläkeläisten sauvakävelyt alkoivat kirpakassa pakkassäässä 8.2.

Kirjastoauto Akselille vilkutettiin hyvästiksi Jakun koululla 26.2.

HELMIKUU

Iin Yrittäjien helmikuussa tapahtumassa nautittiin aamutuimaan nokipannukahvit nuotion lämmittäessä kahvittelijoita. Perinteinen aamukahvitapahtuma ha-

lin seurakunnan nuorisotyön laskiaisrieha keräsi Tikkamäkeen runsaasti mäenlaskijoita laskiaistiistaina. Pakkanen kipristeli varpaita, mutta se ei menoa haitannut ja nuotiopaikalta sai lämmintä mehua.

luttiin järjestää ulkoilmassa osittain kokemuksen, mutta myös vallitsevien poikkeusolojen vuoksi. Aamunuotiolle saapui yli kymmenen yrittäjää ja tapahtumassa päästiin keskustelemaan mm. uuden frisbeegolfkeskuksen suunnitelmista.

Iin Eläkeläisten sauvakävelyt alkoivat kirpakassa pakkassäässä 8.2. Korona ei sallinut vielä sisätoimintojen aloittamista Järjestötalolla. Onneksi ulkoilla voitiin

pienellä porukalla. Ystävänpäivänä lähes 30 asteen pakkasen lauhtui puoleen päivään mennessä ja pilviharson läpi paistanut aurinko houkutteli perheitä liikkeelle. Iissä perheet suuntasivat mäenlaskuun Illinsaareen ja Tikkamäkeen. Iin seurakunnan nuorisotyön laskiaisrieha keräsi Tikkamäkeen runsaasti mäenlaskijoita laskiaistiistaina. Pakkanen kipristeli varpaita, mutta se ei menoa hai-

tannut ja nuotiopaikalta sai lämmintä mehua.

Kirjastoauto Akselille vilkutettiin hyvästiksi Jakun koululla 26.2. jolloin Akseli vieraili koululla viimeisen kerran. Kirjastoautotoimintaa Iissä on ollut vuodesta 1991 alkaen ja nyt käytöstä poistuva auto oli lajissaan toinen.

MAALISKUU

Hiihtolomaviikolla Iin Koskenniemen, Pappilan viereen tehtiin taideluistelupolku. Ruustinnan reittiin kuuluvaan taidepuistoon jäädytettiin polku, jota luistellaessa voi samalla ihailla puistoon rakennettua ympäristötaidetta.

Iin lähiruokarengas Rekon asiakasmäärät kasvoivat vuoden 2021 aikana. Rekossa tuottajat ja kuluttajat kohtaavat ilman välikäsiä ja kuluttajien on helppo hankkia lähiruokaa ja tavata niiden tuottajia. Tilaaminen tapahtuu Facebook-ryhmän kautta ja tilaukset noudetaan Iin torilta. KUVA 7. (Lehti 7 sivu 4 ylhäällä vasemmalla)

Hiihtolomaviikolla Iin Koskenniemen, Pappilan viereen tehtiin taideluistelupolku.

Jono marja-autolle. Iin lähiruokarengas Rekon asiakasmäärät kasvoivat vuoden 2021 aikana. Tilaaminen tapahtuu Facebook-ryhmän kautta ja tilaukset noudetaan Iin torilta.

HUHTIKUU
Alarannan koulusta saatiin pääsiäisen alla ensimmäinen Joutsenmerkin saanut alakoulu Suomessa. Joutsenmerkki on Pohjoismaiden yhteinen ympäristömerkki, jonka saamisen

kriteereillä edistetään energiatehokkuutta, vähähiilisyttä, kiertotaloutta, rakentamisen laatua, hyvää sisäilmaa ja luonnon monimuotoisuutta. Kunniasta juhlistaneessa tilaisuudessa koulun seinään kiinnitettiin

Joutsenmerkki. Vuoden kuvajournalistin palkinto julkaistiin Keskustakirjasto Oodissa, Helsingissä, 1.4.2022. Iiläinen Antti J. Leinonen palkittiin vuoden kuvajournalistina sekä Vuoden Henkilokuva -sar-

jassa. Kisa kokoaa yhteen vuoden parhaat kuvat, tärkeimmät ja merkityksellimmät uutistapahtumat sekä dokumentaarisen kerroksen kirkkaimmat hetket.

Iin lukion vanhin tanssi-ilta tanssittiin vuonna 2021 huhtikuun 16. päivänä. Koronan vuoksi penkkarit jäivät abeilta pitämättä ja vanhojen tanssit siirtyivät kahdella kuukaudella. Tapahtumassa ei ollut yleisöä, mutta läheiset saattoivat seurata tansseja netin kautta suorana lähetyksenä.

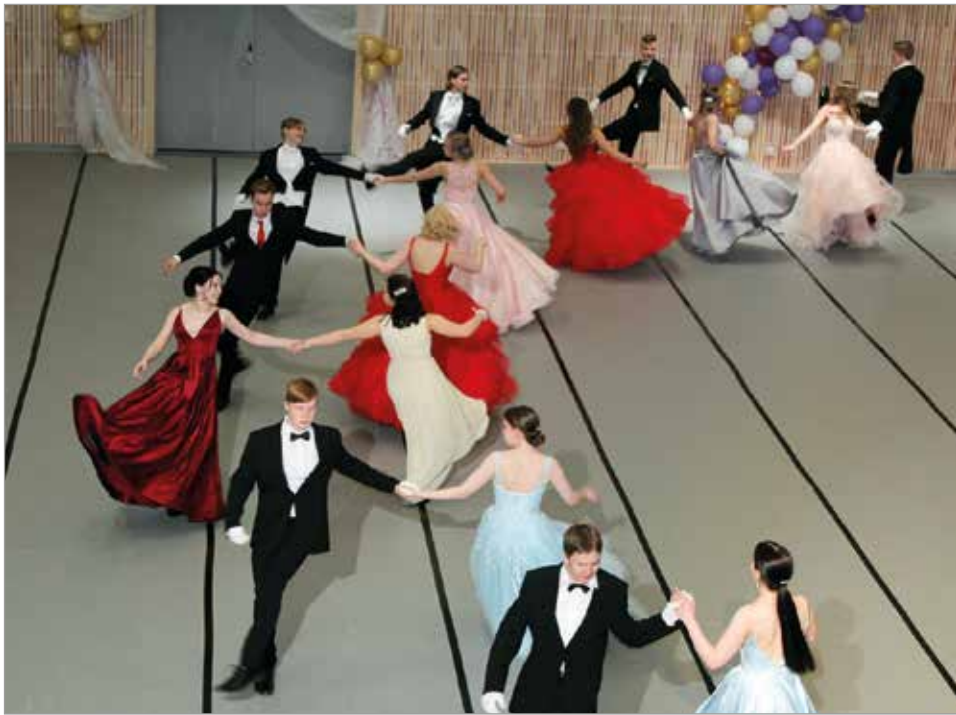
Vuonna 2022 ensi-iltaan tulevaa Huonot naiset -elokuva kuvattiin maaliskuuhuhtikuun aikana Meri-Lapin alueella ja Kuivaniemellä. Uinuvassa lappilaiskylässä vietettävistä häistä kertovassa elokuvassa nähdään mm. näyttelijä Jussi Vatanen. Kuvassa myös Kuivaniemen paikallisasiantuntija Raimo Ikonen, joka esitteli kuvausryhmälle mahdollisia kuvauspaikkoja.

Alarannan koulu sai joutsenmerkin seinäänsä.

Vuonna 2022 ensi-iltaan tulevaa Huonot naiset -elokuva kuvattiin maaliskuuhuhtikuun aikana Meri-Lapin alueella ja Kuivaniemellä. Kuvassa näyttelijä Jussi Vatanen sekä Kuivaniemen paikallisasiantuntija Raimo Ikonen, joka esitteli kuvausryhmälle mahdollisia kuvauspaikkoja.

Iin lukion vanhin tanssi-ilta tanssittiin vuonna 2021 huhtikuun 16. päivänä. Tapahtumassa ei ollut yleisöä, mutta läheiset saattoivat seurata tansseja netin kautta suorana lähetyksenä.

TOUKOKUU

Kesäkuussa pidettävien kunnallisvaalien ehdokasasettelu päättyi 4.5. Iissä määräämään jätetyillä ehdokaslistoilla oli yhteensä 78 ehdokasta. Kunnanvaltuutetuiksi heistä valittiin 31 eli neljä vähemmän kuin edellisvuonna. Ehdokkaiden kampanjointi näkyi ahkerasti katukuvassa ja lehdistä pitkin kevättä. Ennakoönnestys alkoi 26.5.

Suomeen saatiin viikolla 19 helleaalto ja lämpömittari näytti parhaimmillaan 28

astetta, jonka seurauksena helatorstaina Vihkosaaren uimarannalle innostui useita polskijoita. Vaikka jäät olivat lähteneet aivan äskettäin ja kylmää vettä virtasi, rohkeita polskijoita riitti runsaasti.

Puoli vuotta koronan takia keskeytyksissä ollut bingo-toiminta pyöräytettiin Kuivaniemellä käyntiin toukokuun puolivälissä. Väkeä oli paikalla noin 80 ja osa osallistui tapahtumaan autobingon muodossa. Nuorisoseuran piha täytyi

bingoajien autoista.

Junioripesiksen kausi oli toukokuussa jo hyvässä vauhdissa. 30.5. Iin Urheilijat isännöivät Iin pesäpallokentällä pelattua F-junnujen turnausta, jossa iiläisten lisäksi pelasivat Simon Kirin ja Pattijoen Urheilijoiden joukkueet. Aurinkoisessa ja tuulisessa säässä pelatun turnauksen tunnelma oli iloinen ja kannustava. KUVA 13. (Lehti 17, sivu 8 keskellä oikealla)

Toukokuun viimeisenä viikonloppuna Olhavan

maastot houkuttelivatkin runsaasti suunnistajia niin lauantain Kelterin viestiin kuin sunnuntaina vuorossa olleisiin Iisun 50-vuotisjuhlasuunnistuksiin. Suunnistajat nauttivat Olhavan tarkkuutta ja kovaa kuntoa vaativista maastoista. KUVA 14 (Lehti 17 sivu 9, ylhäällä vasemmalla)

Puoli vuotta koronan takia keskeytyksissä ollut bingo-toiminta pyöräytettiin Kuivaniemellä käyntiin toukokuun puolivälissä autobingona.

Helatorstain helleaalto sai ihmiset veden ääreen.. Vaikka jäät olivat lähteneet aivan äskettäin ja kylmää vettä virtasi, rohkeita polskijoita riitti runsaasti.

Junioripesiksen kausi oli toukokuussa jo hyvässä vauhdissa. 30.5. Iin Urheilijat isännöivät Iin pesäpallokentällä pelattua F-junnujen turnausta.

Toukokuun viimeisenä viikonloppuna Olhavan maastot houkuttelivatkin runsaasti suunnistajia.

KESÄKUU

Illinjuoksujen kausi 2021 avattiin 4.6. helteisessä säässä. Tapahtuman pitkä perinne olivat tuoneet paikalle yli 70 juoksijaa. Tapahtumassa yhdistyy luontevasti kilpa- ja kuntojuokseminen, ja juoksijoita saapuu laajalta alueelta: myös valtakunnallisissa kisoissa menestystä niittäneet ovat tuttu näky Iin vitosella.

Ylioppilaat saivat lakkinsa Iisi-areenalla ensimmäistä kertaa Iin lukion historiassa.

Suurelta yleisöltä tilaisuus oli vielä suljettu, vaikka koronarajoitukset lieventyivätkin sopivasti juhlapäiväksi. KUVA 15. (Lehti 18, sivu 9 alalaita)

Ylioppilaat saivat lakkinsa Iisi-areenalla ensimmäistä kertaa Iin lukion historiassa.

Jakkukylän aktiivisen kyläyhdistyksen johdolla kyläläiset talkoilivat joen eteläpuolelle lentopallokentän. Kyläyhdistys hankki tarvittavan verkon ja rajanauhat sekä tarjosi talkookahvit, kyläläisten aktiivisuutta kiittelevä Matti Rätty toteaa.

Kunnallisvaalien tulos vahvistettiin 16.6. Uuteen valtuustoon saatiin 31 jäsentä. Eniten paikkoja sai Keskusta 1705 äänellä 14 paikkaa ja toiseksi eniten Vasemmistoliitto 776 äänellä kuusi paikkaa. Kokoomus sai neljä paikkaa, Perussuomalaiset kolme, Vihreät kaksi ja SDP kaksi valtuutettua.

Kuivaniemen kotiseutu-

museolla saatiin nauttia ahkerasta talkoomeiningistä koko kesän. Touko-elokuussa kokoonnuttiin joka tiistai ja ohjelmassa oli muun muassa punamultamaalin keittämistä. Kesän ainoaksi tapahtumaksi jäi 1. kesäkuuta järjestetty Iin kansalaisopiston Kuivaniemen puistokonsertti. KUVA 17. (Lehti 22, kuivaniemi-liite, sivu 9 alhaalla).

Perinteinen juhannuskokko roihusi Vatungin kalasatamassa jälleen tänä juhannuksena. Tunnelmasta oli nauttimassa ennätysyleisö, noin parin sadan henkilön luokkaa, kertoo kyläyhdistyksen puheenjohtaja Hannu Peurasari.

Jakkukylän kyläyhdistyksen johdolla kyläläiset talkoilivat joen eteläpuolelle lentopallokentän.

Kuivaniemen kotiseutumuseolla touko-elokuussa kokoonnuttiin joka tiistai ja ohjelmassa oli muun muassa punamultamaalin keittämistä.

HEINÄKUU

Keskikesän perinteeksi muodostunutta Iin kotiseutuviikkoa vietettiin 28.6.-4.7. Pääjuhlassa vuoden iiläisenä palkittiin Raimo Ikonen. Kotiseutuviikolla nähtiin myös kansalaisopiston näytelmä Pierrot ja yön salaisuudet, jonka ohjasi Anna-Kaisa Järvi. KUVA 18. (Lehti 22, Iisa, sivu 4. Alhaalla vasemmalla)

Merihelmipäivää vietettiin 17.7. Yhtenä myyjänä paikalla oli mm. Metkatuotteen Kaisa Korkala.

Oijärvellä kaivattiin koko koronatalven ajan tapahtumia ja vihdoin heinäkuussa niitä oli luvassa. 3.7. Oijärven Metsästysseura järjesti vetouistelukisan, joka keräsi kymmeniä osallistujia. Lisäksi heinäkuussa järjestettiin Maa- ja kotitalousnaisten yhteislähtötilaisuus. Kuvassa 17.7. järjestettyjen Sikajuhlien esiintyjät ja tapahtuman jär-

jestäjät Sampolan portailla. KUVA 19 (Lehti 23, sivu 15 oikea alakulma)

Maisemaravintola Merihelmen ja Kuivaniemen Yrittäjien yhdessä organisoima Merihelmipäivä 17.7. toi kauan kaivattua markkinahumua Kuivaniemelle. Yhtenä myyjänä paikalla oli Iissä keväällä uudet liiketilat avannut Metkatuotteen Kaisa Korkala KUVA 20. (Leh-

ti 23, sivu 4 oikea alakulma).

Pohjois-Iin kyläyhdistyksen puheenjohtaja Anita Sievänen on valittu XVI. Valtakunnan Viralliseen Kylähullun virkaan. Valinta julkistettiin 24.7. Kouvolassa Kymi-Libri.fi -kirjamesujen yhteydessä järjestetyssä tilaisuudessa. Jokainen kylähullu "hallitsee" kaksi vuotta kerrallaan.

Iin kotiseutuviikkoa vietettiin 28.6.-4.7. Kotiseutuviikolla nähtiin myös kansalaisopiston näytelmä Pierrot ja yön salaisuudet.

Kuvassa 17.7. järjestettyjen Sikajuhlien esiintyjät ja tapahtuman järjestäjät Sampolan portailla.

ELOKUU

Iin Metsästysyhdistyksen Erätapahtuma kokosi etenkin lapsiperheitä ja erätaidoista kiinnostuneita yhdistyksen majalle elokuun ensimmäisenä lauantaina. Majalle ja sen ympäristöön oli järjestetty mm. erävälineisiin tutustumista ja laserammuntaa. Marko Kantola ja Juha Mäkimartti esittelivät hylkeenpyynnissä käytettäviä välineitä.

Vuoden tauon jälkeen järjestetty Piippurock sai rokkikansan vaeltamaan piipun juurelle Iin Rantakestilään elokuun ensimmäisenä viikonloppuna. Tapahtumaa oli kaivattu ja lippuja myytiinkin lähes 600 kappaletta.

Piippurock-tapahtuman oheistapahtumana järjestetyt lähimarkkinat keräsivät paikallisia yrittäjiä esittele-

mään tuotteitaan ja lisäksi tapahtumassa kisailtiin Janne Pekkanen isännöimässä kokkauskisassa. Tapahtumassa vieraili satoja kiinnostuneita.

Kansallispukujen tuuletuspiknikillä juhlistetaan kansallispuvun syntymäpäivää 5.8. Iissä tapahtuma järjestettiin tänä vuonna 6.8. kokoontumalla piknikille kotiseutumuseon luona.

Iin kolmas IlmastoAreena tarjosi 23.-24.8. entistä monipuolisemman ohjelmatarjonnan kahdella ohjelmalavalla sekä runsaalla oheistapahtumien kirjolla. "Meidän pitää puhua" teemaa elettiin viikonlopun aikana todeksi ja ilmastoasioista puhuttiin vauvasta vaariin periaatteella. Iin ja Mikkelin nuoret kertoivat avajaistilaisuudessa toiveis-

taan ja haaveistaan vuodelle 2050.

Valtarintielle avattiin usean naisyrittäjän voimin Kauneus- ja hyvinvointitalo, jonka tiloissa toimivat yrittäjät tarjoavat kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävää palvelua. Avajaiskahvit juotiin sunnuntaina 28.8., jolloin tiloja esiteltiin kiinnostuneille ja sai osallistua myös ohjatun jumpan näytetunnille.

Vuoden tauon jälkeen järjestetty Piippurock sai rokkikansan vaeltamaan Iin Rantakestilään elokuun ensimmäisenä viikonloppuna. Kuvassa esiintymisvuorossa ruotsalaisyhtye Crashdiet.

Iin Metsästysyhdistyksen Erätapahtumassa Marko Kantola ja Juha Mäkimartti esittelivät hylkeenpyynnissä käytettäviä välineitä.

Kansallispuukujen tuuletuspiknikillä juhlistetaan kansallispuvun syntymäpäivää 5.8.

Iin ja Mikkelin nuoret kertoivat IlmastoAreenan avajaistilaisuudessa toiveistaan ja haaveistaan vuodelle 2050.

3.9. Valtakunnallisena Yrittäjänpäivänä Iin kunta ja Iin yrittäjät nostivat lipun salkoon Nätteporissa.

SYYSKUU

3.9. Valtakunnallisena Yrittäjänpäivänä Iin kunta ja Iin yrittäjät nostivat lipun salkoon Nätteporissa. Tapahutamaan osallistui kunnan viranhaltijoita, luottamushenkilöitä sekä iiläisiä yrittäjiä. Juhlapäivän kunniaksi yrittäjät joivat aamukahvit, joiden yhteydessä keskusteltiin ajankohtaisista asioista.

Koleasta, tuulisesta säästä huolimatta Kuivaniemen seurojentalon ympäristössä ja talossa kävi 4.9. kova vilinä ja vilske. Kuivaniemen nuorisoseuran perinteiset syysmarkkinat olivat tuoneet paikalle reilut parikymmentä myyjää.

Iin Eläkeläisten toiminnassa suosittu aktiviteetti on karaokelaulutilaisuudet, joita järjestettiin viime vuonna

Iin Eläkeläisten syksyn keski- viikkokokousten ohjelmaan kuuluu myös perinteisesti yhteinen jumppahetki.

Iin hevosharrastajat järjestivät sunnuntaina 19.9. Hubertus-ratsastustapahtuman Ylirannan ratsutilalla.

Järjestötalolla lähes joka toinen perjantai. Tapahtumien suosio on jatkunut tasaisesti. Yhdistyksellä on monipuolista toimintaa ympäri vuoden. Syksyn keskiviikkokokousten ohjelmaan kuuluu myös perinteisesti yhteinen jumppahetki.

Iin Yritys juhlisti

110-vuotista toimintaansa juhlasuunnituksilla, järjestämällä sprinttisuunnistuksen aluemestaruuskilpailut 5.9. Oulun Hintassa.

Iin hevosharrastajat järjestivät sunnuntaina 19.9. Hubertus-ratsastustapahtuman Ylirannan ratsutilalla. Hubertus-ratsastuksessa esitään maastoon piilotettu-

ja ketunhänniksi kutsuttava esineitä ratsain.

Iin, Oulun ja Raahen Meripelastusseurojen yhteinen harjoitus Tyne pidettiin Iin Röntässä 17.-19.9. Saareen rantautui 25 yhdistysten jäsentä, osa harjoittelemaan ja osa huoltojoukoiksi sekä organisoimaan harjoitusta.

LOKAKUU

Iin Syyssoitto -konsertti 10.10. Valtarin koululla oli järjestyksessään 24. Iin Laupeilimannien järjestämä syyskonsertti. Konsertissa

kuultiin kansanmusiikkia ja kuorolaulua monipuolisesti.

SuPerin Iijoki seudun ammattiosasto ry 202 viettti 40-vuotisjuhlaansa 22.10. Iin Urheilijoiden talolla. Juh-

laan osallistui osaston jäsenistä 50-60 henkilöä.

Jakun koulun 3.-4.-luokka vieraili torstaina 21.10. Lohen maitotilalla, jonne Rajalaan matkustami-

nen tapahtui taksikyödyllä. Koululaiset saivat tutustua lehtiin ja maatilan elämään Kauko-isännän opastamana. IIK! Kauhuelokuvafestivaalit järjestettiin

29.-31.10. Iin Rysällä. Jo 20-vuotista taivaltaan juhli-va tapahtuma siirrettiin poikkeuksellisesti Yöväentalonakin tunnetulta Iin Työväentalolta Rysälle eli

”Mörkölään”. Kolmipäiväisen festivaalin ohjelmistossa oli yhteensä 15 näytöstä. Järjestelytyöryhmä tutustumassa tapahtumapaikkaan.

SuPerin Iijoki seudun ammattiosaston 40-vuotisjuhlaan osallistui osaston jäsenistä 50-60 henkilöä.

Jakun koulun 3.-4.-luokka vieraili torstaina 21.10. Lohen maitotilalla

IIK! Kauhuelokuvafestivaalien järjestelytyöryhmä tutustumassa tapahtumapaikkaan.

MARRASKUU

Iin yrittäjien pikkujoulusa ja syyskokouksessa 13.11. kokoonnuttiin Iin Urheilijoiden talolle. Vuoden yrityksenä palkittiin JBE Service Oy, yrittäjänä Jarmo Berg. Iin Nuori yrittäjä palkinto ojennettiin Satu Kaistolle, jonka vuonna 2020 perustettu yritys on Satun Valmen-

nus ja Liikuntapalvelut.

Joulu avattiin Iin Kärkkäisellä perinteisellä ilotulituksella 20.11. ja tulitteet ammuttiin Micropoliksen viereiseltä tyhjältä tontilta.

Valonlähde-tapahtumaa vietettiin Iin Lähde! -puistossa. Oppaina esteettömällä taidepolulla ovat Iin Ojaky-
län koulun 2.-luokkalaiset.

niaistinen tapahtuma, jossa yhdistyvät ilo, valon leikkisyys ja hetkeen haltioituminen taiteen keinoin. Oppaina esteettömällä taidepolulla ovat Iin Ojaky-
län koulun 2.-luokkalaiset. KUVU 32. (Lehti 39 sivu 3, ylempi oikealla.)

Iin kotiseutumuseon uudistetun uittinäyttelyn

avajaisia vietettiin museokahvila Huilingin eli Iin Wanhan Haminan kahvilan tiloissa 26.11. Ii-instituuttilautakunnan puheenjohtaja Sirpa Varanka avasi näyttelyn ja museonhoitaja Tuija Visuri esitteli näyttelyn sisältöä.

Kuivaniemen Yrittäjien syyskokouksen 27.11. yh-

teydessä Yrittäjät palkitsivat yhteistyössä Iin kunnan kanssa Kuivaniemen Vuoden Yrittäjän 2021, Veera Kuhan, joka on yrittäjänä Oijärvellä sijaitsevassa Veeran Puodissa.

Iin Ympäristöyhdistyksen syyskokous pidettiin KulttuuriKauppilassa 28.11. Yhdistys luovutti vuoden

2021 Iin ympäristöpalkinnon Kuivaniemen Luonnon Mauri Huhtalalle, hänen ansiostaan koko ympäristönsuojelun hyväksi ja erityisesti vesien-, soidensuojelun alalla tekemästään mittavasta työstä.

Joulu avattiin Iin Kärkkäisellä perinteisellä ilotulituksella 20.11. ja tulitteet ammuttiin Micropoliksen viereiseltä tyhjältä tontilta

Valonlähde-tapahtumaa vietettiin Iin Lähde! -puistossa. Oppaina esteettömällä taidepolulla ovat Iin Ojaky-
län koulun 2.-luokkalaiset.

JOULUKUU

Iin lukiolla juhlittiin uusia ylioppilaita perjantaina 3.12. Rehtori Tuomas Kulha piti ylioppilaille puheen, jonka jälkeen uudet ylioppilaat saivat lakkinsa.

Perinteiset joulumyyjäiset pidettiin järkällä lauantaina 4.12. Ennakkotilausten mukaisesti Iin Eläkeläisten uutterat leipurit olivat leipasseet maukkaita kakkuja, pitkoja, piirakoita, saaristolaisleipiä ja vaikka mitä. Myynissä oli myös taidokkaita ja perinteisiä käsitöitä.

Oijärvellä vietettiin myyjäisiä 4.12 reilun kymmenen myyjän voimin. Koronapassi tarkistettiin ovella sisään tullessa, ja käsihygieniasta huolehdittiin. Väkeä saapui hyvin koronarajoituksis-

ta huolimatta, ja kauppakin kävi.

Iin kunnan itsenäisyyspäivän juhlaa vietettiin itsenäisyyspäivänä 6.12. Iin seurakuntatalolla. Tapahtumassa oli ohjelmassa puheita ja musiikkia, muun muassa Iin kansalaisopiston lauluryhmä esitti laulun "Niin kaunis on maa".

Pohjois-Euroopan pisin kevyen liikenteen riippusillan valmistumista seurattiin pitkin vuotta. Iin Jakkukylässä sijaitseva silta avattiin yleiseen käyttöön 20.12. ja nauhan leikkaamisen suoritti itse joulupukki, kunnanjohtaja Ari Alatossavan avustuksella. Virallista avajaisjuhlaa vietetään toukokuussa 2022.

Oijärvellä vietettiin myyjäisiä 4.12 reilun kymmenen myyjän voimin. Väkeä saapui hyvin ja ja kauppa kävi vilkkaana.

Iin Jakkukylässä sijaitseva silta avattiin yleiseen käyttöön 20.12. Virallista avajaisjuhlaa vietetään toukokuussa 2022.

Poimintoja tapahtumista lissä ja Yli-lissä vuosilta 1900-1924

Väinö Tolonen toimitti vuonna 1995 kirjan "Uutisia Iistä ja Yli-listä vuosilta 1900-1924". Kirjan julkaisi Iin kotiseutuyhdistys ry. Teos sisältää runsaasti Iin ja Yli-Iin tapahtumista kertovaa mielenkiintoista, pääasiassa sanomalehti Kalevassa julkaistua tekstimateriaalia 1900-vuosisadan alkupuolelta. Uutisia on jonkin verran poimittu myös Kansan Tahdon vuosikertoista. Kirjan lehtijutut on julkaistu pääasiassa alkupe- räisessä muodossaan. Kirja tarjoaa uutisia tapahtumista, aikalaisten kannanottoja, käsityksiä, kuvauksia ja selostuksia. Kirjassa on myös tuon saman aikakauden valokuvia, kuvia koskevine tietoineen. Useat kuvat kirjassa julkaistavaksi lähettäneet ovat luovuttaneet valokuvia myös kotiseutuyhdistyksen arkistoon.

Tässä muutamia poimintoja tuosta Väinö Tolosen kirjasta. Osa 1.

Susia lähellä kirkonkyläkin

"Sudet ovat viime viikolla Iin sydänmailla raadelleet useita poroja, ovatpa muutaman poron kaataneet maantielle aivan lähelle Iin kirkonkyläkin, josta ne löydettiin. Petoja, joita luullaan olevan useita, kuulutetaan ajettavan takaa." - Kaleva 6.4.1901

Susi hätyytti iiläistä Haukiputaalla

"Susi oli eilistä päivää vasten yöllä syönyt Haukiputaan Saanion talon koiran lähellä taloa maantien vieressä. Koira oli yöllä alkanut huoneessa kovin haukkua, ja kun se ulos päästettiin, söi susi koiran.

Peto oli vielä puoli 8 aikaan maantiellä ahdistanut iiläistä miestä, joka kelkallaan oli Ouluun tulossa. Useamman kerran oli hyökännyt miehen kimppuun, mutta tämä kelkallaan koetti lyödä sutta, kun muuta asetta ei ollut. Mies lähti juoksemaan ja susi jälkeen, mutta ei kerennyt enään miehen kimppuun, kun hevosties muuan hänet tavoitti ja susi erkausi. Petoa oli eilen päivällä ajettu, mutta tämä oli ovela ja "pyntti" meren jäälle, missä pysytteli kilometrin etäisyydellä ajajistaan. Ajo jäi tuloksitta." - Kaleva 12.2.1902

Hirvi lissä – aikaisemmin ei miesmuistiin

Hirven näkivät lokakuun 1. päivänä 1903 muutamat Pernun ja Tapion talojen miehet ollessaan takavainiolla heiniä hakemassa.

Kotiin palattuun he ilmoittivat asian toisillekin miehille. Nämä lähtivät vielä katselemaan eikö mainittu

elukka näyttäytyisi uudelleen. He näkivätkin verrattain läheltä hirven menevän maantien yli. Miehet kertoivat sen olleen paljon suuremman tavallista hevosta. "Mainittua laatua eläintä ei liene miesmuistiin ollut Iissä vierilemassa." - Kaleva 8.10.1903

Rautatien kiskotus lihin

"Oulu-Tornion rataa on nyt kiskotettu lihin saakka. Tähän seisahtuu kiskotustyö, kunnes lijoen silta saadaan valmiiksi." - Kaleva 22.6.1901

Säännöllinen junankulku on alkanut Oulusta lihin tämän kuun alusta, kolme kertaa viikossa, nimittäin tiistaisin, torstaisin ja lauantaisin. Juna lähtee Iistä kello 9:n seuduissa edeltä puolisten ja Oulusta kello 4:n seuduissa j.pp. Varsinaista matkustajaliikettä tämä ei kuitenkaan ole, sillä ainoastaan erityisellä luvalla matkustajat saavat mukaan tulla." - Kaleva 5.7.1901

Asemarakennukset valmistuivat

Soranvedossa on radalla tätä nykyä kuusi höyryhepoa, joista moniaat ovat yötä päivää työssä. Silloista on jo Haukiputaan silta täysin valmis ja piakkoin Iijoen silta saataneen loppuun

maalatuksi. Haukiputaan, Iin Olhavan ja Kuivaniemen asemarakennukset valmistunevat jo kutakuinkin tässä kuussa." - Kaleva 8.8.1902

Rautatie vei rahtimiehiltä leivän

Havaintoja Pohjolasta -nimisessä pakinassaan nimim.-s-ä kirjoitti rautatien valmistumisen vuoksi muuttuneista liikenneoloista mm:

"Toisenlaiset ovat olot pohjolassa kuin ennen. Sen tulimme huomaamaan matkustaessamme hevostuilla Iistä Kemiin. Ensimmäisen havainnon, minkä tuolla matkalla teimme, oli se, ettei maantiellä ollut paljon nimeksikään matkustajia. Toisin oli ennen esimerkiksi viime talvena, kun sattui tuolle taipaleelle, oli vastaanulijoista sellainen vastus, ettei mitenkään tahtonut päästä kulkemaan ja vakituiset syöttöalot olivat aina täynnä matkustajain ja rahtimiesten hevostuilla. Eikä tiet olleet koskaan huonot, sillä kovimpainkaan lumituiskujen jäljestä ei kestänyt kuin muutamia tunteja, kun tiet olivat kovia kuin pöytä." Nyt oli vain kolme vastaanulijaa Iin ja Kuivaniemen välillä. Ja vaikka kauniita ilmoja oli kestänyt monia päiviä, "oli tie niin huono, ettei juoksua voinut ollenkaan ajaa, vaan täytyi

aivan käyttelyttää, joka teki matkustamisen hyvin ikäväksi."

Tämän tieliikenteen vähenemisen oli luonnollisesti rautatie aiheuttanut. "Olikin jo aika, että rautatie saatiin välittämään liikettä, että vihdoinkin loppuu tuo kauhea hevostuilla, mitä rahtimiehet ennen harjoittivat Oulun ja Kemin välillä. Vaan toiselta puolen täytyy myöntää, että tämä aiheutti rahapulaa sadoille pikkutilallisille ja itsellisille, jotka ennen rahdinvedolla elättivät itsensä ja perheensä. Näin huonona aikana ei noilla rahtimiehillä liene nyt hyvinkään helppo saada uusia elinkeinoja." - Kaleva 12.2.1903

Rautatiesillalle kulkumaksu

Iin ja Kuivaniemen kuntain yhteinen tientekolohko oli pitämässään kokouksessa kieltänyt suorittamasta valtionrautateille 400 markan vuotuista maksua.

Iin rautatiesillan kannen kunnossapitämiseksi oli senaatti määrännyt, että jalkamiehet saavat käyttää siltää maksutta. Hevoses- ta oli suoritettava 25 pennin kertamaksu. Silta avattiin hevosella ajoa varten vuosittain toukokuun 1.päivästä marraskuun 1.päivään. Tätä aikaa kuitenkin voitiin pidentää, jos jää- ja sää-

tilanne niin vaatii. - Kaleva 13.11.1903

Tanssit ja muu sopimaton elämä silloilla kiellettiin

Iin kunnan kuntakokouksessa päätettiin "Haukiputaan kunnan kehoituksesta muiden kuntain kanssa yhtyä senaatilta anomaan, että Oulun ja Tornion rautatiesiltojen hevosajosiltoja saataisiin vapaasti kulkea, koska kunnat ovat siinä edellytyksessä rakentaneet kalliit silloille johtavat tiet, ja koska valtiosäädytkin lienevät näitä siltoja päättäessään tarkoittaneet, että niillä olisi vapaa kulku, joka olisi rautatieliikenteellekin eduksi. Pyyntöä tekemään valittiin maanviljelijä P. Aulin.

Kun kuntamme nuorelle väelle on tullut tavaksi kesän aikana kokoontua yleisille maantiesilloille tanssimaan ja muuta sopimatonta elämää viettämään, josta liikkeelle ja yleiselle järjestykselle on häiriötä, päätti kokous tämän vallattomuuden kieltää 20 markan sakon uhalla kullekin osanottajalle." - Kaleva 22.2.1905, MH

Höyryveturi saapuu Iin asemalle 7.6.2017 eli noin 116 vuotta myöhemmin kuin ensimmäiset höyryveturit aloittivat kulkunsa Iin ja Oulun välillä. Höyryveturit olivat silloin paljon pienempiä kuin tämä kuvassa oleva höyryhepo. Valokuva © Mauri Hietala

Soteuudistuksella lähipalveluiden vahvistamista ja ennakoitavuutta kuntien talouteen

Tammikuussa 2022 pidetään historialliset vaalit. Moni äänestäjä on aiheestakin ihmeissään, mistä tässä on kysymys, sillä onhan hyvinvointivaalit lajissaan ensimmäiset. Jo lähes vuosikymmeniä valmisteltu soteuudistus on toteutumassa. Vuoden 2023 alusta alkaen sosiaali- ja terveyspalvelut ja palo- ja pelastustoimi järjestetään ja tuotetaan hyvinvointialueella. Hyvinvointialueen ylintä päätösvaltaa käyttää vaaleilla valittava aluevaltuusto. Meidän iiläisten palvelut tuotetaan jatkossa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen järjestämänä ja tuottamana.

Valmistellun uudistuksen tavoitteina ovat matkan varrella olleet muun muassa sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannusnousun hillitseminen, yhteensopivat tietojärjestelmät, sujuvammalla hoidotekijät perusterveydenhoidosta erikoissairaanhoidon, perusterveydenhoidon vahvistaminen ja

leveämmät hartiat palveluiden järjestämiseen ja tuottamiseen. Aika näyttää kuinka nopeasti tavoitteet saavutetaan ja saavutetaanko ylipäätään kaikkia uudistukselle asetettuja tavoitteita. Uudistustyö ei ole valmis, on paljon työtä tehtävänä ja aluevaltuustot pääsevät heti töihin ja luomaan uutta. Yksi suuri ajankohtainen haaste nousee myös työvoiman saatavuudesta. Saadaanko ammattitaitoista työvoimaa sinne, missä sitä tarvitaan. Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen ja sen merkityksen ymmärtäminen työssäjaksamiseen myös korostuu.

Kuntapäätäjän silmin ainakin yksi muutos on varma, jatkossa kuntatalouden pitoon tulee lisää ennakoitavuutta. Vuosittaiset ikävät yllätykset erikoissairaanhoidon budjetin ylityksistä jäävät kunnissa ja kaupungeissa historiaan. Pahimmillaan nämä muutokset ovat voineet kääntää muotoin

positiivisen taloudellisen kehityksen negatiiviseksi ja tilinpäätöksen alijäämäiseksi. On erittäin hyvä, että jatkossa kustannukset jakautuvat laajemmille hartioiden ja perusterveydenhoidon ja erikoissairaanhoidon suhde selkiytyy. Toisaalta myös osa kunnan saamista verotuloista ja valtionosuuksista leikkautuu pois ja siirtyy hyvinvointialueelle ja kuntien ja kaupunkien on pärjättävä jatkossa pienemmällä tuloilla.

Suomalainen sosiaali- ja terveydenhoito on maailman huippuluokkaa. Toivotaan ja uskotaan, että uudistus vielä vahvistaa tätä käsitystä. Toimivat lähipalvelut ja oikea-aikainen hoitopaikka ovat meille jokaiselle tärkeitä. Myös panostaminen ennaltaehkäisevään työhön on kannattavaa. Meillä jokaisella on myös oma osuus ja vastuu hoidettavana terveydestämme ja hyvinvoinnistamme. Harrasteetaan sopivasti liikuntaa ja eletään

terveellisesti. Käytetään äänioikeutta ja äänestetään, se kannattaa.

Hyvää talven jatkoa ja kevätauringon nousun odotusta kaikille!

Johannes Tuomela
lin kunnanvaltuuston
puheenjohtaja, keskusta

**Vahvistamme
lähipalveluja**

54

Anne Matikainen

Työterveyshoitaja, hallintotieteen maisteri

Keskusta

81

Juuso Pyörälä

Prosessitekniiikan opiskelija

Keskusta

Kohti uutta Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialuetta:

Luottamushenkilönä haluan olla rakentamassa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen peruspalveluja lähelle kaikenikäisiä kuntalaisia.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen työntekijöille on tarjottava työhyvinvointia tukevat työolot ja työurat.

Aluevaltuustossa kolmena merkittävimpänä painopisteenä korostaisin vastuullista taloutta, palvelujen saatavuuden turvaamista ja mielenterveyspalvelujen takaamiseen erityisesti nuorille.

Vakaa ja hyvä talouden pito on kaiken toiminnan ydin, joka takaa raja-arvot muille toimintoille. Hyvä talouden pito varmistaa uskoa tulevaan myös tuleville sukupolville.

Sote-palvelujen saatavuus tulee pitää hyvänä, mutta sen toteuttamisessa tulee käyttää hyödyksi teknologian mahdollistamia keinoja, kuten etävastaa-
ntoita ja chatteja. Lisäksi palveluautot mahdollistavat peruspalvelujen tarjoamisen myös syrjäisemmille seuduille.

Panostamalla erityisesti nuorten mielenterveyspalveluihin voidaan varmistaa, että nuoret voivat hyvin ja kykenevät olemaan toimiva ja tehokas osa yhteiskuntaa, sekä toteuttamaan itseään.

Keskusta
Se kotimainen.

SDP

OLEMME EHDOLLA

ALUEVAALEISSA

TAPIO
POHJANVESI

TIINA
KUOPUS

PEKKA
JURMU

172

140

133

- * OIKEA-AIKAINEN TUKI LAPSILLE JA NUORILLE
- * ARVOKAS VANHUUS JA PALVELUT TURVATTAVA
- * SOTE-KESKUS JA PELASTUSTOIMI LÄHELLÄ

Ennakkoäänestysaika kotimaassa 12.-18.1.2022 ja ulkomailla 12.-15.1.2022.
Varsinainen vaalipäivä on 23.1.2022.

Ratkaisuja
lähipalveluiden
puolesta

Antti Ollikainen

70

Hyvinvointialueen
valmistelun suppean
seurantaryhmän
puheenjohtaja

Keskusta

Maksaja: ehdokas

Aalto nousi ajotauolta voittoon Piippola Rallissa

Harrasterallisarja 2022 käynnistyi kipakassa pakassäässä Piippolan ympäristössä viidellä erikoiskokeella. Lauantaina 8.1. ajettuun VIII Shell Piippola Rallin osallistui lähes 200 kilpailijaparia.

Luokkaa kolmen ensimmäisen erikoiskokeiden jälkeen johtanut Juhon Mäki-Tammelalla petti voimansiirto neljännelle erikoiskokeella. Joten Samuli Aalto nousi kilpailun luokan kärkeen.

Avauserikoiskokeella rengarikon vuoksi aikaa menettänyt Kai Hyttinen ajoi Mitsubishiä päätöse-

rikoiskokeen pohjat ja Samuli Aalto oli seuraavaksi nopein. Aalto nousi Mitsubishihällään kilpailun voittoon 2,7 sekunnin erolla Hytti-

seen - Kisahan meni yllättävän hyvin ja nousujohteisesti. Viimeksi olen ajanut vuonna 2020 kesällä. Yllätyttiin, että oltiin voitto- taistelussa. Ajattelin, että Hyttinen saattaa mennä viimeisellä edelle, mutta saatiin pidettyä johto. Nyt varmaan täytyy ajaa muitakin osakilpailuja, kun meni näin hyvin, kertoi Iissä asuva Aalto, jolle kartanlukijana toimi vaimo Eveliina.

Yleiskilpailun voitto oli ensimmäinen rallin puolella Samulille kuin Eveliinalle. Heillä on tullut hyviä sijoituksia aiemmin rallisprintin puolella.

Harrasterallisarjan seuraava osakilpailu ajetaan 29.1. Tikkakoskella, jonka jälkeen, viikkoa myöhemmin, on vuorossa Tornion osakilpailu.

Facebookista Aalto Racing -sivuilta voi seurata tiimin toimintaa. MH

Samuli ja Eveliina Aalto vauhdissa Mitsubishihällään. Mainitakoon, että Samuli Aalto on lin Autotarvike Oy:n omistaja ja toimitusjohtaja. Kuva Tero Lyttinen.

PALVELUHAKEMISTO. IILÄISTEN PARHAAT PALVELUT!

YRITTÄJÄ! Ilmoita Palveluhakemistossa. Ota yhteyttä: 045 110 9012/Pauli Tiiri tai 0400 385 281/Heimo Turunen

Iin Autotarvike Oy
Kauppatie 6, 91100 Ii
(08) 8176 050, 045 312 5755
iinautotarvike@pp.inet.fi
Avoinna: ma-pe 9-17

- korjaamopalvelut
- autotarvikkeet
- hydraulikkaletkut
- työkalut
- Mobil-öljynvaihdot

UUTUUS! 3D -nelipyöräsuuntaus Pyydä tarjous!

HANKOOK renkaat kaikille teille

**Erikoishammasteknikko
PETRI HEIKKINEN**

- Proteesit
- Pohjaukset
- Korjaukset
- Hammassuojat
- Veteraanien KELA-korvaus
- **MYÖS RAHOITUKSELLA!**

Rautatiekatu 10, 90100 Oulu - p. 0400 272 560 - www.veliheikkinen.fi

Apunasi hyvän elämän arjessa

Terveyspojat

P. 050 365 9083 Saira Pääkylä-Rokolampi
P. 0400 407 212 Mika Lämsä
terveyspojat.fi

Ota rohkeasti yhteyttä, teemme juuri sinulle tai läheillesi sopivan palvelukokonaisuuden!

NOUDETAAN ROMUAUTOT JA METALLIROMUT!

NOPEA NOUTO!

VAIHTOLAVA-PALVELUT!

OULUN ROMU
P. 044 783 1121
www.oulunromu.fi.

Koulutettu suomalainen jäsenkorjaaja • Koulutettu hieroja

Jari Sipilä 25v

- Selkä - Niska - Hartiat

JS Selkäsema Haukipudas
p. 040 587 9410 • Välitie 1, Haukipudas
www.jasenkorjaaja.com
Oulun seudun vanhin alan yritys

TaLep Asiakaslähtöistä isännöinti- ja tilitoimistopalvelua!

Puh. 010 292 2830 • www.talep.fi
Kirkkokuja 3 L 4, Yli-Ii
Revontie 15, Haukipudas

Iin Kiinteistö- ja Jätehuolto Paakkola Oy
0400 388 622
velipaakkola@gmail.com
www.iinjh.fi

- Jäteastioiden ja likakaivojen tyhjennykset
- Viemäriyöt
- Vaihtolavapalvelut
- Talvikunnossapito
- Piha-alueiden harjaukset
- ym. muut konetyöt

Ota yhteyttä ja pyydä tarjous!

Hyvinvointia ihmiseltä, ihmiselle

Fysioterapia • Jalka-, käsi- ja kasvohoidot • Hieronta

Kuivaniemen Fysioterapia & Kauneudenhoito
040 962 6504
www.kuivaniemenfysioterapia.fi

ASIAKIRJA- JA PERUNKIRJOITUSPALVELU ALLAN JOKELA

Perukirjat, perinnönjaot, testamentit, avioehdot, edunvalvonta-asiat, kaupakirjat, lahjakirjat ja muut asiakirjat.

Puhelin 041 442 3060
Mäkelininkatu 41 A 10, 90100 Oulu

Voit sopia tapaamisen myös kotiin

Kohti alueellista ajattelua ja toimintaa

Sote-uudistus muuttaa rakenteita ja hallintoa historiallisella tavalla. Uudistuksen painopiste on perustason palveluiden kehittämässä ja ennaltaehkäisevässä toiminnassa.

Muodostettavasta Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueesta ja sen päätöksenteosta on voinut syntyä kaukainen mielikuva raskaine organisaatiotneen. Alue on laaja, kuntien asukasmäärissä ja välimatkoissa myös alueen sisällä on isoja eroja. Huoli lähipalveluiden säilymisestä on iso ja perusteltu. Tärkeää uudistuksessa on palveluiden todellinen saavutettavuus. Naapurikunnan alueella sijaitsevan toimipisteeseen voi olla lyhyempi matka tai odotusaika kuin omassa kunnassa tällä hetkellä olevaan. Liikkuvilla ja digitaalisilla palveluilla on mahdollista täydentää palveluverkkoa, oli sitten kyse syrjäseuduista tai kaupunkien ruuhkaantuneista palveluista.

Digi-palveluilla on paljon etuja kuten helppo saavu-

tettavuus ja nopeus, ja siksi mahdollisimman monella tulee olla mahdollisuus hyötyä niistä. On arvioitava huolellisesti, soveltuuko eri tilanteissa annettava palvelu etänä toteutettavaksi ja onko ihminen siihen halukas ja kykenevä. Palveluiden helpokäyttöisyys tulee varmistaa, kuten myös riittävä tuki ja opastus. Tietosuojaan on kiinnitettävä erityisen tarkkaa huomiota järjestelmien muutosvaiheessa ja rekisterinpitäjien muuttuessa. ICT-alan ammattilaisenakin olen monesti repinyt pelihousut palvelun hankaluuden vuoksi eikä se oma laitekaan aina ole viimeistä huutoa.

Kannattaa muistaa, että meillä on jo nyt digipalveluita, jotka vähitellen ovat alkanet tuntua itsestäänselvyyksiltä - vaikkapa eResepti ja muut Kanta-palvelut omien tietojen ja tutkimustulosten tarkastelua varten. Kukapa meistä ei etsisi Googlessa tietoa oireista tai hakisi vertaistukea sosiaalisesta mediasta. Netistä löytyy paljon asiantuntijoiden tarjoamaa tietoa ja Oma-

hoito-palveluita. Ajanvaraus nettisivujen kautta voi olla useimmille helpompaa kuin jonottelu puhelimessa. Tarvittaessa tulee olla mahdollisuus myös henkilökohtaiseen kontaktiin.

Kun on hätä tai huoli, on voitava luottaa siihen, että saa apua. Erityisesti syrjäseuduilla pelastustoiminojaa vapaaehtoisin sopimuspalokuntiin, joiden asema hyvinvointialueilla on turvattu. Ensihoito on jo nyt tehokasta paikan päällä hoitamista perinteisen kuljetuksen lisäksi. Kun hyvinvointialue vastaa palveluista laajasti, voidaan ne järjestää entistä yhtenäisemmin ja raja-aitoja voidaan purkaa sekä erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon että sosiaalipalveluiden välillä.

Ihminen on kokonaisuus ja ongelmat ja sairaudet vaikuttavat oman toimintakyvyn lisäksi myös läheisiin ihmisiin. Nyt meitä piinaava koronakaa ei ole pelkkä yksilön terveyshaaste vaan vaikuttaa laajasti kaikkiin yhteiskunnan toimintoihin.

Henkilöstö on uudistuk-

sen ja hyvinvointialueen toiminnan tärkein voimavara, ja tukipalvelut ovat tärkeä osa sote- ja pelastuspalveluita. Tarvitsemme työntekijöitä hoitavan henkilökunnan lisäksi mm. ruokahuoltoon, siivoukseen, palkanlaskentaan ja taloushallintoon, ICT-palveluihin, kiinteistötoimeen ja teknisiin palveluihin. Uudistuksessa henkilöstöä jää kuntiin, siirtyy hyvinvointialueelle ja todennäköisesti moniin yhtiöihin eri vaiheessa uudistusta. Henkilöstön asema on turvattu muutoksessa kaikissa tilanteissa. Henkilöstöstä on pulaa jo nyt useissa ammattiryhmissä.

Millaisia päättäjiä sitten tarvitsemme? Palvelut ovat tuttuja ja niiden tarpeestakin vallinneet kohtalainen yhteisymmärrys. Päätöksentekomalli on kaikille uusi, vaikka uudistusta on valmisteltu jo vuosia.

Edessä on iso työ koko alueeseen perehtymiseen, niin maantieteellisesti kuin eri toimialoihinkin. Tarvitaan monenlaista näkemystä ja osaamista, myös

menettelytapojen tuntemusta. Uudistuksiin tarvitaan positiivista tulevaisuusotetta, jotta muutos ei jää vain hallintorakenteisiin. Palveluita on kehitettävä hyödyntäen sekä toiminnasta kertyvää tietoa että tieteellistä tutkimustietoa. Tietoa tarvitaan erilaisten hoitojen tai palvelurakenteiden vaikutavuudesta. Johtamisjärjestelmän on oltava sellainen, että tietoon perustuva ja vaikuttavuuteen tähtäävä päätöksenteko on mahdollista ja tuottaa myös tulosta.

Nyt rakennetaan meille kaikille tärkeitä palveluita pitkälle tulevaisuuteen. Sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen näkökulmasta kuntalaisista tulee hyvinvointialueen asukkaita.

Aluehallinnon tulee toimia kuntien kanssa sujuvassa yhteistyössä. Rahoitus tulee olemaan iso haaste: uusien lääkkeiden ja hoitokeinojen käyttö lisää usein kustannuksia, sosiaalihuollon toimenpiteiden tarpeet lisääntyvät, väestö ikääntyy, koronasta kertynyt hoito-

velka on kurottava umpeen. Nämä kulut eivät uudistuksessa katoa minnekään, vaikka vastuutaho muuttuu.

Vaalien järjestelyt ovat pitkällä ja vaalitoimistajat valmiina äänestäjiä varten. Tänä vuonna on erityisen hyvä syy äänestää ennakkoon ja se onnistuu, vaikka kauppareissulla missä vaan ennakkoon äänestyspaikassa. Ellei kykene kauppaankaan, voi tilata kotiaänestyksen.

Heli-Hannele Haapaniemi

ICT-suunnittelija,
kunnanvaltuutettu
Aluevaaliehdokas, Vihreät Ii

Ympäristöinstituutti toimi lissä 23 vuotta 1986-2009

Iin kunnanvaltuusto perusti 15.11.1985 Ympäristöinstituutisäätiön. Ympäristöinstituutti oli yksi "Iissä on ideaa"-projektin palkituista ideoista. Säätiön sääntöjen viidennen pykälän mukaan säätiön asioita hoi-

ti ja sitä edusti kahdeksi kalenterivuodeksi kerrallaan valittu hallitus, johon kuului yhdeksän jäsentä. Hallitukseen valitsi Iin kunta viisi jäsentä, joista vähintään kahden tuli olla ympäristötukimukseen tai ympäristö-

alaan perehtynyt, Oulun yliopisto valitsi kaksi jäsentä, Lapin korkeakoulu yhden ja ympäristöministeriö yhden jäsenen.

Säätiön ensimmäiseen hallitukseen Oulun yliopisto nimesi vesirakennustekniikan professori Jussi Hoolin sekä Suomen Akatemian tutkija, ekologi Kari Laineen sekä Lapin korkeakoulu nimesi rehtori Esko Riepuhan. Ympäristöministeriö nimesi hallitukseen tarkastaja Eero Kaakisen. Iin kunnanhallitus nimesi kokouksessaan 4.3.1986 kunnan edustajiksi fil.tri Matti Luostarisen (idean esittäjä), dosentti Leila Ristelin, kunnanjohtaja Tuure Leinosen, kunnanhallituksen puheenjohtaja Pauli Paason, kansalaisopiston rehtori Erso Ervasti ja elinkeinoasiamies Mauri

Hietalan. Tuure Leinonen toimi koko säätiön toiminnan ajan hallituksen puheenjohtajana ja Hietala toimi säätiön asiamiehenä samoin koko säätiön toiminnan ajan. Hietala kirjoitti säätiön säännöt ja hoiti säätiön rekisteröinnin Säätiörekisteriin sekä lopulta säätiön lopetustoimet.

Ympäristöinstituutin toiminta käynnistyi syyskuussa 1986. Tällöin ensimmäiset työntekijät aloittivat työnsä. Filosofian lisensiaatti Marketta Karhu ja diplomi-insinööri Päivi Saari lähtivät käynnistämään Instituutin toimintaa. Iin kunta antoi Ympäristöinstituutin käyt-

töön tilat omistamastaan kiinteistöstä, joka aikaisemmin tunnettiin Iin nuorisoseuran talona. Siellä toimi aiemmin mm. Vallinkorvan metsäkoulu ja Iin yläaste. Myöhemmin Ympäristöinstituutilla oli toimitila myös Oulun yliopiston tiloissa Linnanmaalla. Instituutin pääasiallinen toimintamuoto oli alusta alkaen erilaisten koulutustapahtumien ja seminaarien järjestäminen. Koulutusta järjestettiin joko yksin tai yhdessä Oulun yliopiston ja Oulun lääninhallituksen kanssa. Toisena merkittävä toimintana olivat erilaisten ympäristönsuojelun liittyvien selvitysten

tekeminen. Vuodesta 1988 alkaen alettiin tehdä kunnille ympäristönsuojeluohjelmia ja ympäristön tilan selvityksiä mm. kaavoituksen pohjamateriaaliksi.

Toukokuussa 1988 aloitettiin instituutissa työnsä filosofian lisensiaatti Hannu Kemiläinen ja filosofian kandidaatti Kari Kukko-Oja. Kemiläinen oli erikoistunut maa-aineslain edellyttämien maisemaselvitysten laadintaan toimenkuvanaan vastaava ympäristösuunnittelija. Kukko-Ojan erikoisalana olivat kasvillisuus- ja suotutkimukset. Molemmat siirtyivät Ympäristöinstituutin palvelukseen Oulun

yliopistosta. Kaksi vuotta myöhemmin vuonna 1990 Kemiläinen siirtyi Suunnittelukolmio Oy:n palvelukseen. Filosofian maisteri Pirkko-Liina Elomaa siirtyi myös keuhkolla 1988 säätiön palvelukseen.

Instituutin toimintaa pyöritettiin kuin yritystä pääosin tulorahoituksella, merkittävää oli myös valtion antama toimintatuki 200 000 markkaa vuodessa

sekä kunnan sijoittama peruspääoma.

Liiketoiminnan muutoinen oma tulorahoitus ei kuitenkaan riittänyt toiminnan jatkamiseen ja niin Ympäristöinstituutisäätiö päätettiin lopettaa valtion tuen lakattua. Säätiörekisteriin 30.9.1986 merkitty säätiö poistettiin säätiörekisteristä joulukuussa 2009. Ympäristöinstituutin toiminta kesti siten 23 vuotta. MH

Ympäristöinstituutisäätiön 1.hallitus alarivi Mauri Hietala, Leila Risteli ja Jussi Hooli. Seisomassa Tuure Leinonen, Kari Laine, Eero Kaakinen, Matti Luostarinen, Pauli Paaso ja Erso Ervasti. Kuvasta puuttuu Esko Riepuhan.

Hannu Kemiläinen toimi Ympäristöinstituutin jälkeen muun muassa TuuliWatti Oy:n suunnittelupäällikkönä.

Miksi vesi on niin tärkeää?

Koska elimistö menettää jatkuvasti vettä noin 2,5-3 litraa päivässä normaalien elintointitoimintojen mukana, menetetty vesi pitää korvata, jotta elimistö säilyy terveenä. On ironista, että janon tunne syntyy vasta sitten, kun elimistön nestetaso on jo alkanut laskea.

Koska yli 60 prosenttia kehostamme koostuu vedestä, on vedellä merkittävä vaikutus moniin elimistön tehtäviin. Tässä muutamia tärkeitä osa-alueita, joissa vedellä on keskeinen rooli:

Vesi ja aivot: Aivokudos sisältää 85 prosenttia vettä. Kun nestetaso alenee, aivot alkavat tuntea sen vaikutuksen. Keskittymiskyky heikkenee, päätösarvot ja lyhytaikainen muisti heikkenevät. Tämä johtuu siitä, että

nestevajaus aiheuttaa aivojen energiatuotannon laskua.

Vesi ja veri: 95 prosenttia verestäsi on vettä. Vesi kuljettaa välttämättömiä ravintoaineita kehoosi soluihin sekä poistaa niistä kuona-aineita. Nestevaje häiritsee kehon verenpaineen säätelymekanismia, mikä saattaa johtaa kohonneeseen verenpaineeseen.

Vesi ja iho: Iho on ihmisen suurin elin ja koostuu 70 prosenttisesti vedestä. Osa kehomme vedestä katoaa päivittäin ihon läpi haihtumalla. Ympäristö, jossa elämme lämmityksineen ja ilmastointineen, alhainen kosteus sekä saippuat ja ihonpuhdistusaineet voivat vahingoittaa ihon pintakerrosta ja heikentää sen kykyä säilyttää kosteutta.

Vesi ja solut: Jokainen kehosi solu vaatii vettä toimikseen. Keskimääräinen ihminen koostuu 50-70 prosenttia vedestä. Tästä kaksi kolmasosaa kulkeutuu soluissa. Jos kehossa ei ole tarpeeksi vettä, solut eivät pysty tekemään tehokkaasti sitä, mihin ne on tarkoitettu, kuten kuljettamaan ravintoaineita.

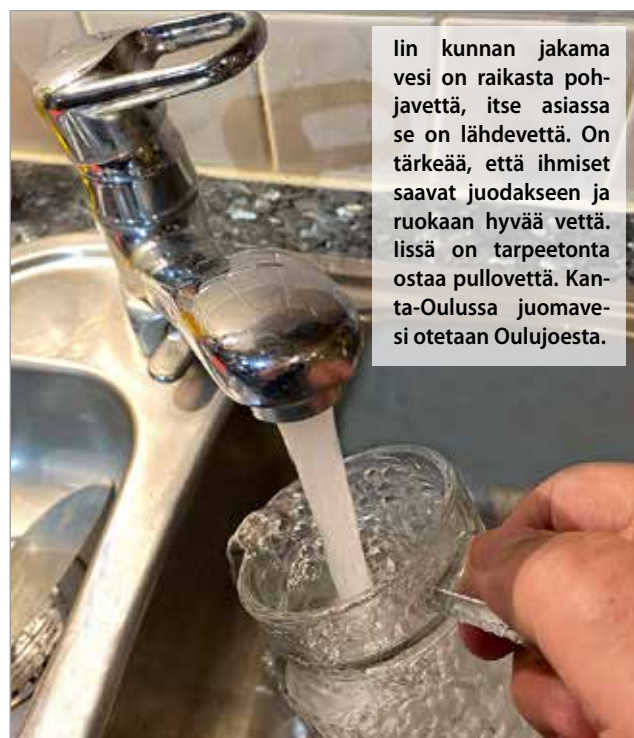
Vesi ja luusto: Luut koostuvat noin 22 prosenttisesti vedestä. Vesi on myös välttämätöntä nivelten kitkattomalle liikkeelle. Rustokudos luiden päissä pitää sisällään vettä, mikä helpottaa nivelten liikkeitä.

Vesi ja sydän: Sydän koostuu 77 prosenttisesti vedestä. Kliiniset tutkimukset ovat osoittaneet, että riittävä nesteytys voi parantaa sydämen toimintaa ja vähentää sydänsairausten riskiä.

Vesi ja munuaiset: Munuaiset koostuvat 80 prosenttisesti vedestä, ja niiden tehtävänä on poistaa kehosta veteen liuenneita kuona-aineita. Jos kehossa ei ole tarpeeksi nestettä, kuona-aineita ei poisteta tehokkaasti, mikä saattaa vahingoittaa munuaisia.

Vesi ja maksa: Maksa koostuu 73 prosenttisesti vedestä. Sen tehtävänä on muuntaa kehon rasvaa energiaksi. Mikäli maksa joutuu avustamaan munuaisia niiden tehtävässä liian alhaisen veden kulutuksen vuoksi, keho alkaa kerää liikarasvaa. MH

Lähteenä käytetty <https://www.edensprings.fi/blog/miksi-vesi-niin-tarkeaa>

Iin kunnan jakama vesi on raikasta pohjavettä, itse asiassa se on lähdevettä. On tärkeää, että ihmiset saavat juodakseen ja ruokaan hyvää vettä. Iissä on tarpeetonta ostaa pullovetä. Kanta-Oulussa juomavesi otetaan Oulujoesta.

Teit' isäin astumaan!

Uusi saapumiserä astui 10 päivää sitten armeijan harmaisiin. Hevosmiesten Uutistoimisto HUTI kertoo, että eräs huumorimies oli keksinyt alokkaille ja oman kylän nuorille sonneille yhteisen tunnuksen: Teit' isäin astumaan!

Vakavasti tulevaan tehtäväänsä valmistautunut alokas oli jättänyt puhelinviestinsä viesti: "Hei, kutsuntojen nuorimpana minut määrättiin Vekarajärvelle. Soittakaa uudelleen syyskuun 14. päivänä, jolloin pääsen siviiliin!"

Tammikuun saapumiserässä on jo totuttuun tapaan ja näkyvästi myös naisia:

Alikersantti varusvarastolla: – No, alokas Kranttu, sopivatko varusteet?

Alokas Reetta Kranttu: – Yksi sopi, herra alikersantti! – Nimittäin kenkähärjä!

***

Ennen varusmiespalvelusta kutsunnoissakin sattui ja tapahtui kaikenlaista:

- Miksi te haluatte laivastoon, vaikka ette osaa uida?
- No kun minä olen kuullut, että siellä on niitä laivoja!
- Entäpä te, miksi te haluatte ilmatorjuntatykistöön?
- Minä tähtään elämässäni aina korkealle!

***

Joachim Readmen toimittama *The Vitsikirja 2012* (Readme.fi) opastaa alokkaita ja heidän ryhmänjohtajiaan, miten selvitä kiperissäkin tilanteissa:

Alokas Eskolan vaimo oli kuollut. Vääpeli antoi ryhmänjohtajalle tehtäväksi kertoa Eskolalle, mitä oli tapahtunut, mutta kehoitti tekemään sen hellävaraisesti.

Seuraavana päivänä ryhmänjohtaja käski alokkaiden asettua riviin ja huusi:

– Kaikki ukkomiehet, astukaa askel eteenpäin!

Eskola astui eteenpäin muiden ukkomiesten kanssa: Silloin ryhmänjohtaja:

– Mitä se Eskola siellä tekee? Leskimies!

***

Savolaisten alokkaiden taisteluharjoituksessa eräästä poterosta kuului:

Alokas: – Laakaus ... laakaus ... laakaus ... laakaus ...

Ryhmänjohtaja kommentaa: – Ampukaa nopeammin tai vihollinen painaa päälle!

Alokas: – Par laakausta ... par laakausta ... par laakausta ...

***

Alokkait oli laitettu marssimaan tahdissa kasarmin ympäri alikersantin johdolla:

– Vasen, vasen, vasen kaks kolme! Vasen, vasen, vasen, kaks ...

Kesken kaiken kuului alokkaan ääni:

– Herra alikersantti, saisiko välillä käyttää oikeatakin jalkaa?

***

Alikersantti tiukkaa vartiomieheltä: – Miksi on tärkeää pitää kypärää päässä?

– Niin käsketään vartio-ohjeessa, herra alikersantti.

– Ni-in, mutta mikä sen ohjeen varsinainen tarkoitus on?

Kun vartiomies ei osaa vastata, alikersantti opastaa esimerkillä:

– Kuvitellaan, että siinä teidän vieressä seisoo toinen vartiomies, jolla on villapipo päässä. Jos lyödään miekalla päähän, kumman päähän koskee enemmän?

Vartiomies: – Sen, jonka päähän lyödään, herra alikersantti!

***

MARTTI KÄHKÖNEN

lukijoiden palaute ja jutut: vkkmedia

MAURI HIETALA: TILHI

Aluevaalit lähestyy - käytä ääntäsi!

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksessa Suomeen perustetaan 21 hyvinvointialuetta. Ylintä päätösvaltaa käyttää aluevaltuusto, jonka jäsenet valitaan aluevaaleilla.

Aluevaalit pidetään ihan tuota pikaa. Eikä ne olekaan ihan mitkä tahansa vaalit, vaan niissä äänestetään päätäjiä tulevaan Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluevaltuustoon, joka sitten valitsee aluehallituksen, alueen johtajan ja mahdolliset muut toimielimet. Näiden vaalien myötä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueelle. Keskustelu tulevasta Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen uudistuksesta on kiihkeimmillään ihan jokaisessa kaupungissa ja kunnassa. Ja niin pitää ollakin, koska nyt puhutaan isoista asioista, jotka kosket-

tavat jokaista kansalaista. Olemmeko tuudittautuneet siihen ajatukseen, että pidämme nykyisenkaltaista hyvinvointiyhteiskuntaa itsestään selvytensä. Sote-uudistus muuttaa juuri nyt kuntien palvelurakennetta, kuntien toimintatapoja ja sote-palvelujen malleja enemmän kuin koskaan aiemmin. Tässä kuussa valittaville hyvinvointialueen aluevaltuutetuille riittää paljon haastavia tehtäviä muun muassa palvelujen vaihtoehtoisten järjestämistapojen valinnassa ja omistajaohjauksen parissa. Kaikilla tulevilla valtuutetuilla on edessään suuret haasteet talouden kunnossapitamisessa, sillä suurin osa kuntien menoista koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista, jotka nyt siirtyvät hyvinvointialueen päätettäväksi.

Pohjois-Pohjanmaan hy-

vinvointialueen aluevaltuutettujen tulee huolehtia, että jokaisessa kunnassa on edes yksi toimiva sosiaali- ja terveysasema sekä paloasema, josta saa tarpeelliset peruspalvelut yhdeltä luukulta ikään katsomatta. Tämä tulisi ottaa huomioon hyvinvointialueen strategiasa, jossa määritellään miten sote-palveluja ja pelastustoimen palveluja tuotetaan ottaen huomioon kuntalaisten tarpeet, paikalliset olosuhteet ja palveluiden saatavuus ja saavutettavuus.

Aluevaltuustot vastaavat myös henkilöstöpolitiikan merkittävimmistä linjauksista ja palvelujen toimivuudesta. Yleensä kuntien työpaikkoja arvostetaan, mutta urapolkujen laajentamiseksi, haasteiden luomiseksi, kannustettavuuden ja palkitsemisen kehittämiseksi ja työilmapiirin parantamiseksi on paljon tekemätöntä

työtä. Eivätpä taida sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palkkapaineetkaan jatkossa hellittää.

Pitkään sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävissä työtä tehneenä ja kunnallispolitiikassa mukana olleena tiedän mistä nyt puhutaan. Näin olen haluan olla mukana vaikuttamassa tässä mittavassa uudistuksessa.

Nyt kaikki äänestämään hyvinvoinnin ja turvallisuuden puolesta!

Anne Matikainen

Aluevaaliehdokas,
Keskusta li

Terveyspalvelujen saatavuus ja nuorten ongelmien ratkaiseminen on turvattava

Historian ensimmäiset aluevaalit ovat käsillä ja pääsemme valitsemaan omat edustajamme aluevaltuustoihin. Tulevat aluevaltuustot tulevat määrittämään millainen palveluverkko sosiaali- ja terveydenhuollolle sekä pelastustoimelle muodostuu. Palveluverkon rakenne ja laatu ovat avainasemassa meidän jokaisen arjen näkökulmasta. Meidän jokaisen arki on erilaista ja tarvitsemekin erityyppisiä palveluja elämämme eri vaiheissa. Olen itse kotoisin Kuivaniemeltä Kuivajoen varrelta ja asun tällä hetkellä monipaikkaisesti sekä Iissä ja Oulussa. Viikot kuluvat Oulun yliopistossa prosessitekniikan opintojen parissa ja vapaat sekä viikonloput vietän Kuivaniemen kuvankauniilla maaseudulla. Tämän vuoksi olen oppinut ajattelemaan asioita niin maaseudun asuvien kuin kaupunkilaisten näkökulmasta.

Toimintansa aloittavien aluevaltuustojen tärkeimpinä tehtävinä pidän vas-

tuullisen talouspolitiikan harjoittamista, palvelujen saatavuuden turvaamista tasavertaisesti hyvinvointialueen kaikille asukkaille ja mielenterveyspalvelujen takaamista erityisesti nuorille. Vakaa ja hyvä taloudenpito on kaiken toiminnan ydin, sillä se takaa raja-arvot muille toimintoille. Uudella hyvinvointialueella on mahdollisuus hyödyntää synergiaetuja suurena toimijana, mutta palveluverkon rakenne ja laatu määrittävät suurelta osin talouden raamit. Hyvä taloudenpito varmistaa uskoa tulevaan myös tuleville sukupolville. Järkevillä panostuksilla pystytään hakemaan kustannustehokkuutta koko yhteiskunnan osalta sen lisäksi, että inhimillistä kärsimyksen pystytään vähentämään. Tällainen panostus on esimerkiksi investoiminen nuoriin. Tällainen panostus on esimerkiksi investoiminen nuoriin takamalla hoitoon pääsy mielenterveyteen liittyvien palveluiden osalta noin vii-

kon kuluessa.

Tällä hetkellä lapsiin, nuoriin ja nuoriin aikuisiin kohdistuu erityinen rasitus nykyisen maailman aiheuttamana, jonka vuoksi nuorten elämä poikkeaa paljon heidän vanhempien ja isovanhempien nuoruusvuosista. Tämä on kokonaisuudessaan vaikutusta laajemmasta kehityksessä maailmassa, joten pandemiaa ei voi syyttää ainoastaan nuorten lisääntyneestä pahoinvoinnista, vaan siihen vaikuttavat myös muut tekijät, kuten voimakkaassa muutoksessa oleva yhteiskunta, jossa kiusaaminen ja sosiaaliset paineet ovat muuttaneet muotoaan.

Myös huoli maapallon tulevaisuudesta koskettaa nuoria. Monet nuoria rasittavista ongelmista eivät ratkea aluevaltuustoissa, mutta panostamalla apua tarvitsevien nuorten mielenterveyspalveluihin voidaan varmistaa, että nuoret voivat paremmin ja kykenevät olemaan toimiva ja tehokas osa yhteiskuntaa sekä pystyvät to-

teuttamaan itseään.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuus tulee säilyttää hyvänä koko hyvinvointialueella. Lähtökohdiana toimii periaate vähintään yhdestä terveysasemasta joka kunnassa. Perinteiset terveysasemat eivät ole ainoa palvelujen toteuttamisen väline, vaan on myös mahdollista hyödyntää teknologian mahdollistamia keinoja, kuten etävastaanottoja ja palveluautoja. Äänestämällä aluevaaleissa vaikutat siihen, miten lähellä ja matalalla kynnyksellä saat myös jatkossa hoitoa ja tukea elämän eri käänteissä

Juuso Pyörälä

Aluevaaliehdokas,
Keskusta li

Kelakorvaus välttämätön hoitovelan korjaamisessa

Työvoiman saaminen terveydenhuollon tehtäviin on tullut entistä haastavammaksi. On hyvin hämmäntävää, että mediatietojen mukaan jotkut poliittiset tahot hallituksessa haluavat samaan aikaan ajaa alas yksityisen sairaanhoidon kelakorvausjärjestelmän. Siinä ei ole kyllä mitään järkeä. Miksi?

Pahentuneen koronati-

lanteen takia on syntynyt tilanne, jossa esim. tehohoidon resurssien riittävyys on aivan äärirajoilla. Tämä aiheuttaa mm. sen, että kiireetömiä leikkauksia ja monia muita tarpeellisia hoitotoimenpiteitä joudutaan koko ajan siirtämään ja jopa perumaan. Tästä syntyy merkittävä hoitovelka. Se on ongelma. Hoitovelan kas-

vu pitäisi pikaisesti saada hallintaan. Se ei tapahdu itsestään vaan vaatii toimenpiteitä.

Yksityisen sairaanhoidon tulee jatkossakin selkeästi olla täydentävä vaihtoehto kansalaisille. Vaihtoehto se on oikeasti vain silloin, kun myös kelakorvaus on siinä mukana. Sairaanhoidon kela-korvausten tasoa kan-

nattaisi itse asiassa juuri nyt jopa määräaikaisesti kasvattaa hoitovelan purkamisen helpottamiseksi. Palvelusetelien ja maksusitoumusten käyttöä on samalla lisättävä, jotta ihmiset oikeasti pääsevät hoitoon.

Marja-Leena Kemppainen

Kunnallisneuvos Oulu
Aluevaaliehdokas, kd

Iin Eläkeläiset ry

Koronan leviämistä johtuen kaikki TOIMINNAT PERUTTU TAMMIKUUN AJALTA. Palaamme asiaan kun saamme lisätietoja.

- Johtokunta -

Sotepalveluja myös suurten keskusten ulkopuolella

Sote uudistus on käytännöllisesti maalissa ja aluevaalit ovat jo aivan nurkan takana. Viimein väentö on siis ohi soten mallista suuressa kuvassa, mutta uudet haasteet odottavat, kun teoriaa aletaan ajamaan käytäntöön. Tähän haasteeseen tarttuvat erityisesti uudet aluevaltuutetut, jotka valitaan tämän kuun lopulla. Aluevaltuutettujen päätettäväksi tulee mm. millainen palveluverkko Pohjois-Pohjanmaalla muodostuu ja millaisia palveluja missäkin tarjotaan.

Palveluverkko ja sen laatu ovat merkittäviä tekijöitä ihmisten jokapäiväisen arjen toimivuuden kannalta. Pohjois-Pohjanmaa on laaja alueellisesti ja sen vuoksi on huomioitava millaisten matkojen päästä ihmiset kulkevat sote-palveluihin. Ei ole realismia, että aivan jokaiselta kylältä löytyy terveyskeskus, mutta joka kunnasta tulee löytyä vähintään yksi terveyskeskus. Tämä varmistaa, ettei ihmisten matkat sote-palvelujen luo ole liian pitkiä. Sillä on arkea sujuvoittava osuus, mutta tästä löytyy myös ympäristö- ja talousnäkökulma. Jos kymmenet ihmiset ajavat 10 minuutin vastaanoton vuoksi kymmeniä kilometrejä, on järkevämpää viedä palvelut lähemmäs heitä. Tämä onnistuu, kun lääkäri ja hoitajat tulee pienemmälle kylälle esimerkiksi kerran viikossa olemassa olevaan toimipaikkaan tai pyörin päällä olevalla vastaanotolla. Tällöin säästyy ympäristöä, kun kokonaisuudessaan

ajetut kilometrit vähenevät, sekä säästyy yhteiskunnan varoja, kun kelakyytien määrä vähenee. Yksi toimiva keino vähentää matkoja on tehdä yhteistyötä viereisten hyvinvointialueiden kanssa.

Matkan pituus sote-palveluihin vaikuttaa arjen sujuvuuden lisäksi myös kynnykseen hakeutua palvelujen piiriin. Hakeutumisen pitkittyessä on mahdollista sairauden pahentua. Tällöin inhimillisen kärsimyksen lisääntymisen lisäksi kasvaa monessa tapauksessa myös tarvittavan hoidon intensiteetti ja vaativuus. Lisääntyneet palvelujen käyttökerrat ja haasteellisemmat hoidot, sekä lääkkeet, ovat kalliimpia kuin sairauden toteaminen varhaisemmassa vaiheessa, jolloin sen hoitaminen on yleensä yksinkertaisempaa.

Myös kuntien välisen tasavertaisuuden puolesta, on järkevää pitää vähintään yksi terveysasema joka kunnassa. Hyvinvointialueella kuntalaisten tulee olla tasavertaisessa asemassa riippumatta heidän kotikunnastaan

Pekka Koskela

Alkoholiton olut – hyvä, raikas juoma tipattomalle tammikuulle

Alkoholittoman oluen suosio on kasvussa monissa maissa. Sillä voi olla myös terveysvaikutuksia. Alkoholiton olut voi olla hyvä vaihtoehto tavalliselle oluelle liikunnan jälkeen, ja sillä voi olla positiivisia vaikutuksia imettämiseen. Kirjallisuudessa esitetyt todisteet viittaavat siihen, että se voi myös vähentää ahdistusta ja parantaa unen laatua. Näiden terveysvaikutusten todistamiseen tarvitaan kuitenkin lisätutkimuksia. Tutkimuksia on tehty vielä vähän. Alkoholittomaksi merkitty olut saattaa joissakin maissa sisältää pieniä alkoholimääriä erilaisten kansallisten määritelmien mukaisesti. Täysin alkoholittomia oluita on kuitenkin saatavilla, ja niissä on siitä kertova selkeä merkintä.

Alkoholiton olut ja urheilu

Monissa joukkueurheilulajeissa juodaan usein olutta harjoitusten tai pelien jälkeen. Olut sisältää hiilihydraatteja, natriumia ja nestettä, jotka ovat tärkeitä fyysisestä rasituksesta palautumisessa. Oluen sisältämällä alkoholilla on kuitenkin diureettinen vaikutus, eli se kiihdyttää virtsaneritystä. Elimistön nesteyttämiseksi on parempi valita olut, joka sisältää enintään kaksi prosenttia alkoholia.

0–4-prosenttisen oluen diureettista vaikutusta ja nesteytystehoa on tarkasteltu lukuisissa tutkimuksissa. Niiden tulokset ovat yleisesti osoittaneet, että mitä vahvemmasta oluesta on kyse, sitä huonompi on sen nesteytysteho.

Alkoholiton olut, ahdistus ja uni

Sekä alkoholipitoisessa että alkoholittomassa olu-

essa käytetään humalaa antamaan makua ja parantamaan säilyvyyttä. Humalan ainesosilla näyttää olevan ihmiselimistössä jonkinasteinen rauhoittava vaikutus, joten se saattaa vaikuttaa positiivisesti unen laatuun ja ahdistukseen. Vaikutus perustuu todennäköisesti humalan karvashappoihin ja ksantohumoli- sekä myrsenoliyhdisteisiin.

Kahdessa kokeellisessa tutkimuksessa tarkasteltiin alkoholittoman oluen vaikutusta uneen. Jotkin koehenkilöryhmät joivat 330 ml alkoholittomaa olutta ilta-aterialla kahden viikon ajan. Työstressistä kärsivillä sairaanhoitajilla tehdystä tutkimuksesta unen laatu parani, nukahtamiseen kulunut aika lyheni ja levottomuus yön aikana väheni.

Tuloksia verrattiin yhteen viikkoon, jolla sairaanhoitajat eivät nauttineet alkoholittomaa olutta ilta-ate-

rialla. Nukahtamiseen kulunut aika lyheni selvästi myös yliopisto-opiskelijoilla stressaavalla koejaksolla, mutta opiskelijat antoivat yleiselle unen laadulleen korkeamman arvosanan kuin viikkoa ennen koetta, jolloin he eivät nauttineet alkoholittomaa olutta.

Alkoholiton olut voi unen laadun parantamisen lisäksi vähentää ahdistuneisuutta. Joissakin kokeellisissa tutkimuksissa on tarkasteltu alkoholittoman oluen vaikutusta stressaantuneen väestön ahdistustasoihin. Koehenkilöiden mielestä heidän stressitasonsa oli alhaisempi heidän nautittuaan alkoholittomaa olutta kahden viikon ajan verrokijakssoon nähden, jolla he eivät nauttineet alkoholittomaa olutta. Kaikissa tutkimuksissa johtopäätös oli sama: alkoholittoman oluen nauttiminen 330 ml päivässä ilta-aterialla 14 peräkkäisen

päivän ajan saattaa vähentää ahdistuksen ja stressin tunnetta.

Sydän ja verenkierto

Alkoholipitoisten oluiden ohella myös alkoholittomalla oluella voi olla edullisia vaikutuksia sydämen ja verenkiertoelimistön terveyteen. Kahden tutkimuksen mukaan tämä saattaa johtua polyfenoleista. Yhdessä 55–75-vuotiailla miehillä tehdyssä interventiotutkimuksessa havaittiin tulehdusvasteen IL6-välittäjäaineen vähenevän, kun koehenkilöt nauttivat 990 ml alkoholittomaa (< 1 g alkoholia) olutta päivittäin neljän viikon ajan. Samalla jaksolla heidän verenpaineensa laski 12–16 prosenttia, ja myös homokysteiinitasot laskivat. MH

Lähde: <https://beerandhealth.eu/fi/olut-ja-terveys/>

Alkoholittoman oluen suosio on kasvamassa monissa maissa.

ALUEVAALIT

Tammikuussa pidetään Suomen ensimmäiset aluevaalit, joissa valitaan aluevaltuustot hyvinvointialueille. Tähän asti kuntien vastuulla on ollut sosiaalihuollon, terveydenhuollon ja pelastustoiminnan järjestäminen. Jatkossa niistä vastaavat hyvinvointialueet. Hyvinvointialueella on itsehallinto, ja ylintä päätösvaltaa alueen asioissa käyttää aluevaltuusto.

Aluevaalien vaalipiirinä on hyvinvointialue

Asuinpaikkasi määrittelee, minkä hyvinvointialueen ehdokasta voit äänestää. Hyvinvointialueita on 21. Helsingiläiset eivät äänestä aluevaaleissa, koska Helsingissä sosiaali- ja

terveydenhuollosta sekä pelastustoimesta vastaa jatkossakin kaupunki. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus ei koske myöskään Ahvenanmaan maakuntaa.

Miksi on tärkeää äänestää aluevaaleissa?

Aluevaaleissa on kyse tärkeistä, jokaisen arkea koskevista asioista. Aluevaaleissa valitut valtuutetut päättävät hyvinvointialueiden lähipalveluiden järjestämisestä vuoden 2023 alusta alkaen.

Miten toimin aluevaaleissa?

Tiedot aluevaalien ehdokkaista julkaistaan vaalien tieto- ja tulospalvelussa 23.12.2021. Tutustu myös puolueiden ja ehdokkaiden omaan vaalimainontaan.

Jos olet äänioikeutettu, sinulle postitetaan äänioikeusilmoitus joulukuun aikana. Jos olet ilmoittanut vastaanottavasi viranomaistiedotteet sähköisesti, ilmoitus äänioikeudesta lähetetään sinulle Suomi.fi-palveluun.

Ennakoäänestysaikana voit valita äänestyspaikan vapaasti. Vaalipäivänä 23.1.2022 voit äänestää vain siinä äänestyspaikassa, joka mainitaan sinulle lähetetyssä äänioikeusilmoituksessa.

Muista äänestää aluevaaleissa!

Ennakoäänestysaika kotimaassa 12.-18.1.2022 ja ulkomailla 12.-15.1.2022. Varsinainen vaalipäivä on 23.1.2022.

Vahvistamme lähipalveluita

Pohjois-Pohjanmaalla keskusta.fi/pohjois-pohjanmaan-ehdokkaat

 Heikki-Pekka Alakärppä projektijohtaja Kempele	 Veikko Anttonen eläkeläinen Oulu	 Antero Aulakoski sektorinjohtaja, ylikomisario Raahen	 Tarja Bäckman seutujohtaja, MMM Tyrvävä	 Tapani Ervasti ensihoitaja Muhos	 Paula Haapakoski sairaala-apteek- kari Ylivieska	 Paula Halonen eläkeläinen, perushoitaja Oulu	 Janika Harju sosiaalityöntekijä, hyvinvoinnin ja terveyden asian- tuntija, Oulu	 Anne Harmoinen AMK opettaja, oppimisympäris- toasiant., Oulu	 Miika Heikkilä luokanopettaja Kalajoki	 Olli Heikkilä erikoislääkäri, musiikin maisteri Oulu
 Hemmo Heiskanen yrittäjä, eläkeläinen Kuusamo	 Suvi Helanen projektisuunnit- telija, säätiöasias- mies, Oulu	 Maija Hiltula kehittäjä-sosiaa- lityöntekijä, YTM Oulu	 Vuokko Hiltunen apulaisosaston- hoitaja Oulainen	 Antti Huttu-Hiltunen opettaja, kas- vatustieteiden maisteri, Oulu	 Minna Huusari terv.hoitaja (AMK) sairaanh. (AMK) Kempele	 Elina Hyttinen sairaanhoitaja (YAMK), yrittäjä Nivala	 Esko Hyttinen metsäasian- tuntija Oulu	 Raimo Hämeenniemi asiakkuuspäällik- kö VTS, eläkeläi- nen, Oulu	 Markus Jaatinen lääkäri, palomies Ylivieska	 Mauri Järnström FM, opinto-ohjaaja Oulu
 Matti Kalaja automyyjä, eläkeläinen Hailuoto	 Esa Karjalainen maatalousyrittäjä Vaala	 Kaisa Kauppinen sairaanhoitaja, tervetieteiden maisteri, Kempele	 Mikko Kauppinen kehitysasiantunti- ja, metsänhoitaja- ekonomi, Oulu	 Severi Kemppainen koneenkuljettaja -Utajärvi	 Niilo Keränen lääkintöneuvos, kirjailija Taivalkoski	 Helena Kinnunen sosionomi Reisjärvi	 Susanna Kisser sairaanhoitaja, opettaja, TtM Oulu	 Jukka Kolmonen yrittäjä, pastori Oulu	 Mira Kontio geronomi, yrittäjä Oulu	 Markku Koski yrittäjä Kärsämäki
 Liisa Kylmänen lääkäri Liminka	 Jorma Laatu verosihteeri Oulu	 Jari Latvala erikoislääkäri Oulu	 Esa Lehto agronomi, maatalousyrittäjä Siikajoki	 Sirpa Leinonen metsätalouden- nööri (AMK) Nivala	 Matti Leiviskä filosofian lisen- siaatti, historian tutkija, Pyhäntä	 Anna-Kaisa Lepistö myyjä, kotiäiti Oulu	 Eveliina Leskelä kasvatustieteen kandidaatti Oulu	 Kaisa Louet hyvinvointi- ja viestintäpääll., sairaanhoitaja Siikalatva	 Liisa Lumijärvi kansaned. avus- taja, maatalous- yrittäjä, Raahen	 Kalevi Lämsä osastonhoitaja, eläkeläinen Oulu
 Matti Lääkkö DI Oulu	 Hanna Markkanen viestinnän pol. suunn., opiskelija, Kempele	 Anne Matikainen työterveyshoitaja, hallintotieteiden maisteri, li	 Hanna-Leena Mattila kansanedustaja, lehtori Raahen	 Pirkko Mattila FM, sairaanhoitaja Muhos	 Asko Merilä toimitusjohtaja, hallintotieteiden tohtori, Utajärvi	 Kari Myllyniemi poliisimestari, ent.kansanedus- taja, Oulu	 Veli Määttä metsuri, poromies Kuusamo	 Kalevi Nevala asiakaspäällikkö, optikko Liminka	 Eija-Riitta Niinikoski kehityspäällikkö, TM Nivala	 Antti Nikula lehtori, FM Kalajoki
 Lauri Nikula vanhempi rikos- konstaapeli, net- tipoliisi, Oulu	 Hanna Nikupaavo lomatoimenjoh- taja Kalajoki	 Kirsti Nivala maataloustyön- tekijä Merijärvi	 Teemu Nurkkala yrittäjä, taksiautoilija Muhos	 Anneli Näppä varapääluotta- musmies, sai- raanhoitaja, Oulu	 Olga Oinas-Panuma hum, tieteiden kand., toimittaja, Pudasjärvi	 Jaana Ollakka lastenhoitaja, AMK-opiskelija Lumijoki	 Antti Ollikainen järjestö- ja kunta- koordinaattori Kempele	 Päivi Ollila agronomi (AMK) Haapavesi	 Jouko Paaso sit. tekniikan tohtori, amk-rehtori, (emeritus), Oulu	 Kai Pajala kunnallisneuvos, yrittäjä Oulainen
 Eeva-Maria Parkkinen KM, erityisopettaja Oulu	 Sinikka Partimaa sairaanhoitaja (YAMK) Haapajärvi	 Tuija Patana arkkitehti Oulu	 Kari Pentti sit. kunnanjohtaja Alavieska	 Pekka Poukkula sosionomi (AMK), siivoustyöntekijä Raahen	 Kalle Pyky Yhteiskuntatiet- teiden opiskelija Oulu	 Juha Pylväs kansanedustaja, maaseutuyrittäjä Ylivieska	 Juuso Pyörälä opiskelija li	 Risto Pääkkilä insinööri (YAMK), opettaja Oulu	 Kyösti Rajaniemi DI, kiinteistö- päällikkö Oulu	 Paavo Ranua yrittäjä, eläkeläinen Haapajärvi
 Merja Rasinkangas ylikonstaapeli, koulupoliisi Oulu	 Rami Rauhala agronomi, maitotilayrittäjä Sievi	 Tanja Roth erityistason sek- suaaliterapeutti (NACS), kunt. oh- jaaja (AMK), Oulu	 Salme Sahi erityisopettaja, kasvatustieteen tohtori, Kuusamo	 Riikka Sarsila HR-asiantuntija Oulu	 Juha Sipilä kansanedustaja, diplomi-insinööri Kempele	 Matti Soronen HM, kunnanjohtaja Pyhäjoki	 Mauno Soronen kirkkoherra Haapavesi	 Pyry Suonsivu lääkäri Raahen	 Anne-Maria Takkula sosiaalityöntekijä, perheterapeutti, Oulu	 Hannu Tarvas eläkeläinen, toimittaja Oulu
 Joel Taskila yrittäjä, opiskelija Oulu	 Tiina Tiermas yrittäjä Kuusamo	 Jukka Tikanmäki hammaslääkäri Pyhäjärvi	 Ira Toppinen KTM, siivoustyöntekijä Siikalatva	 Elias Tornberg kauppatieteiden ylioppilas Raahen	 Tapani Tölli valtiotieteiden maisteri Tyrvävä	 Anni-Inkeri Törmänen yhdykskuntatek- niikan diplomi- insinööri Pudasjärvi	 Mirja Vehkaperä kaupunginhalli- tuksen puheenjohtaja Oulu	 Tero Väisänen järjestelmäasian- tuntija Siikalatva	 Saija Ylimäki TtM Ylivieska	

Äänestä aluevaaleissa 23.1. Rösta i välfärdsområdesvalet

Ennakoäänestys/ Förhandsröstning 12. - 18.1.2022 Ulkomailla/ I utomlands 12. - 15.1.2022